

Манас

КЫРГЫЗ-ТҮРК "МАНАС" УНИВЕРСИТЕТИНИН СТУДЕНТТИК ПРАКТИКАЛЫК ГЕЗИТИ

ОКТАБРЬ'23 / №92-САНЫ

WWW.MANAS.EDU.KG

“Манас” университетинин 2023-2024 - окуу жылынын ачылыш аземи болуп өттү

Үстүбүздөгү жылдын 16-октябрында Т. Сатылганов атындагы Кыргыз улуттук филармониясында 2023-2024-окуу жылынын ачылыш аземи чоң салтанат менен өттү.

Дүйнөлүк этносспорт конфедерациясы менен Кызматташууга кол коюлду

2023-жылдын 12-октябрында Кыргыз-Түрк “Манас” университети менен Бүткүл дүйнөлүк этносспорт конфедерациясы ортосунда кызматташуу протоколуна кол коюлду.

ЧЕТ ТИЛДЕР ЖОГОРКУ МЕКТЕБИ

Университетти аяктап жаткан жылы жогорку билим үчүн алгачкы кадам таштаган жерге кайтып келүү өзгөчө болду. Имараттын ичи-тышында адаттагыдай “Алтын көпүрө” китебин кармаган жаштар жүрүшөт.

АТА-ЖУРТТА 100 ЖЫЛДЫКТЫН КУБАНЫЧЫ

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде Түркия Республикасынын 100 жылдыгына арналган концерт жөө жүрүш, гүлчамбар коюу жана көчөт тизүү иш-чаралары менен коштолду.

“Манас” университетинде миң жылдык мураска саякат

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде Түрк дүйнөсүнүн бай мурасы болгон салттуу спорт оюндары жана симпозиуму өткөрүлдү.

“Манас” университетинин 2023-2024 - окуу жылынын ачылыш аземи болуп өттү

Үстүбүздөгү жылдын 16-октябрында Т. Сатылганов атындагы Кыргыз улуттук филармониясында 2023-2024-окуу жылынын ачылыш аземи чоң салтанат менен өттү.

Иш чара Түркия Республикасынын Кыргызстандагы элчилигинин атынан Билим берүү боюнча кеңешчи Күршат Дилкадир, Азербайжандын Кыргыз Республикасындагы элчиси Латиф Гандилов, Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлигинин өкүлдөрү, Казакстан Республикасынын жана Венгриянын Кыргыз Республикасындагы элчиликтеринин өкүлдөрү, ТИКАнын Кыргызстандагы координатору Мехмет Бодур, Кыргыз-Түрк “Достук” ооруканасынын башкы дарыгери Илкер Айрык, “Маариф” билим берүү комплексинин директору Хүснү Биржан, түрк дүйнөсүнүн залкар жазуучусу Чыңгыз Айтматовдун карындашы Роза Айтматова, ATV телеканалынын техникалык менеджери Харун Урганжы, ТРТ телеканалынын жаңылыктар координатору Зихни Огуз Акын, “Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан, биринчи проректор, экономика илимдеринин кандидаты Бактыгүл Каламбаева, проректор, профессор Мехмет Сезаи Түрк, проректор, доцент Камалбек Карымшаков, университеттин профессордук-окутуучулук курамы, студенттер жана жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрүнүн катышуусунда өттү.

Алгач эки өлкөнүн гимндери жаңырып, “Манас” университетин таанытуу тасмасы, андан соң дүйнөнүн булуң-бурчунда иштеген окуу жайыбыздын бүтүрүүчүлөрү жөнөткөн видеолор көрсөтүлдү.

Достуктун жана кызматташтыктын мыкты үлгүсү - “Манас” университети

КТМУнун биринчи проректору, э.и.к. Бактыгүл Каламбаева: “Бүгүн “Манас” университетинин бир мүчөсү катары жаңы окуу жылынын ачылышына кубанычта болуп турабыз. Достук менен кызматташтыктын мыкты үлгүсү болуп калган “Манас” университетинде үзүрлүү иштеп, кеңири алкакка жайылышына салым кошкон мамлекеттик, коомдук жана билим берүү тармагынын баардык өкүлдөрүнө, азыр эмгектенип жаткан адамдардын баарына ыраазычылык билдирип, куттуктайм”-деди. Сөзүнүн аягында “Манас” университетинин билим сапатына байланышкан маалыматтар менен бөлүштү.

Максат - Алдыга карай!

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан ачылыш сөзүндө Кыргызстан менен Түркиянын ортосундагы бекем боордоштук байланыштарга университеттин кошкон салымын баса белгиледи. Аны менен катар окуу жайдын эл аралык рейтингдерде жогору көтөрүлүү максаты менен бөлүштү. Ректор Жейлан: “Манас” университетинин тил билимдери боюнча эмгектери дүйнөдөгү эң алдыңкы 300 университеттин катарында экенин белгилеп, “Кыргыз-түрк тилдерин эң жакшы окуткан мекеме - албетте, “Манас” университети”, - деди.

Университеттин студентке багытталган мамилесин баса белгилеген ректор, жатакана жана кафетерия шарттары жакшыртылып, студенттердин коомдук активдүүлүгүн жана жашоо мейкиндигин өнүктүрүү үчүн аракеттер көрүлүп жатканын билдирди. Ошондой эле илимий изилдөөлөрдүн маанилүүлүгүнө токтолуп, бардык профессордук-окутуучулук курамды жана студенттерди долбоор иштерине активдүү катышууга чакырды.

“Манас” университети Борбор Азияда эң көп лабораториясы бар университет экенин баса белгилеген ректор Жейлан студенттерге кайрылып: “Силер биздин келечегибизсиңер. Өткөн тарыхтын даңкын сактай турган да сиздерсиздер. Университеттин миссиясына ылайык билим алып, мекенге, улутка, адамзатка сүйүү жана баалуулук кошуп жатасыздар”,-деди. Сөзүнүн аягында 2023-2024-окуу жылынын ийгиликтүү болушун каалады.

Чыңгыз Айтматовдун карындашы Роза Айтматованын ачык сабагы

2023-2024-окуу жылынын ачылыш аземинин унутулгус ачык сабагын түрк дүйнөсүнүн залкар жазуучусу Чыңгыз Айтматовдун карындашы Роза Айтматова “Айтматов жана баштан өткөн окуялар” деген темада өттү. Ачык сабакта өтмүштө болгон маанилүү окуяларга байланыштуу кызыктуу маалыматтар менен бөлүштү.

Роза Айтматова: “Төрөкул Айтматовго тийиштүү архивдик материалдарды окуганымда атамдын жана агамдын тагдыры бири-бири менен байланыштуу болгонун билдим. Атасы негиздеп кеткенди кийин уулу өркүндөтүп, өстүрдү”, -деп Айтматовдордун үй-бүлөсүндөгү трагедияга токтолду.

Коомдук ишмер баяндамасында “Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде сабактардын кыргыз жана түрк тилдеринде өтүлгөнү студенттер үчүн чоң мүмкүнчүлүк экенин баса белгиледи. Ачык сабакты жыйынтыктап жатып жаңы окуу жылында студенттерге ийгилик каалап, ыраазычылык билдирди.

Салтанаттуу азем өзгөчө атмосферада уланып, сахнага ректор, биринчи проректор жана проректорлор чыгышып, салтанатка катышып, жаштарга өтмүшкө байланыштуу кызыктуу, маанилүү сабак бергендиги үчүн Роза Айтматовга гүл жана белектерди тапшырышты.

Ачык сабактан кийин сахнага элдик күүлөрдүн коштоосунда түрк дүйнөсүнүн маанилүү ысымдарынын бири Ирфан Гүрдал чыгып, мукам жана муңдуу элдик ырларын ырдады.

Салтанаттын соңунда ректор Жейлан “Манас” үй-бүлөсүнүн мүчөсү Токтобүбү Апасатар кызына жана анын үй-бүлөсүнө гүл тапшыруу менен бул маңыздуу күндү эсте каларлык кылды.

“Манас” университети 2023-2024-окуу жылын чоң үмүт менен баштап, студенттер, профессордук-окутуучулук курам жана коноктор жаңы окуу жылына толкундануу менен кадам таштоо кубанычын бөлүшүштү. Унутулгус салтанат эстеликке сүрөткө түшүү менен жыйынтыкталды.

Сүрөттө: КТМУнун ректору, проф. док. Алпаслан Жейлан

ММК ЖАНА КООМЧУЛУК МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БӨЛҮМҮ

Дүйнөлүк этноспорт конфедерациясы менен кызматташууга кол коюлду

2023-жылдын 12-октябрында Кыргыз-Түрк “Манас” университети менен Бүткүл дүйнөлүк этноспорт конфедерациясы ортосунда кызматташуу протоколуна кол коюлду.

Бул документтин негизинде “Манас” университети менен Бүткүл дүйнөлүк этноспорт конфедерациясы улуттук спортту дүйнө жүзүндө жайылтуу, коргоо жана өнүктүрүү максатында маанилүү кадам ташташты.

Ректор, профессор, доктор Алпаслан Жейлан өз сөзүндө Түрк дүйнөсүнүн дүйнө жүзүнө таанымал залкар жазуучусу Чыңгыз Айтматовдун “Адамга эң кыйыны - күн сайын адам болуу” деген сөзүн эске салып, Дүйнөлүк этноспорт конфедерациясынын төрагасы Нежмеддин Биал Эрдоган күн сайын адам бойдон кала ала турган инсан экенин айтты.

Ошондой эле, ректор Биал Эрдоган жетекчи болгондон бери конфедерация кыска убакыттын аралыгында чоң жолду басып өткөнүн, алгач чакан топ алектенген салттуу спорт оюндары Эрдогандын аракети менен миллиондогон элдин суроо-талабына ээ болгон спорт түрүнө айланганын белгиледи.

Төраганын жаштарды компьютер экранынан алыстатып, салттуу спортко болгон кызыгууларын арттырганын айткан Жейлан Дүйнөлүк этноспорт конфедерациясынын маанилүүлүгүн мындайча түшүндүрдү: “Семинарлар, форумдар, спорттук иш-чаралар жана маданий фестивалдар көптөгөн жаштарыбызга кайра топтолуп, өзүнө жана өзүнүн тарыхына кайтууга мүмкүндүк

берди. Биз бардык континенттердеги 40 өлкөдө өткөрүлгөн иш-чаралардын бардыгына катыштык. Анын алып барган иштерин билебиз. Бул изилдөөлөр төрагабыздын жетекчилиги астында абдан тез өнүгүп, дүйнөдө чоң резонанска ээ болду”.

“Күчтүү Түрк дүйнөсү үчүн ар тармакта кызматташуубуз керек”

Документке кол коюу аземинде төрага Биал Эрдоган түрк дүйнөсү күн өткөн сайын бири-бирине жакындап бара жатканын белгилеп: “Бүгүнкү күндү Түрк дүйнөсүнүн көз карашы менен карасак, бардык жагынан абдан маанилүү бурулуш алдында турабыз. Биз мүмкүнчүлүктөрүбүз жана өзүбүзгө болгон ишенимибиз эң жогорку деңгээлде турган убагыбыз. Өзгөчө Азербайжандын Карабактагы тарыхый жеңиши жана ийгилиги, бул ийгиликке Түркия менен ийиндеш болуп турганда жетиши бардыгыбыз үчүн сыймыктануу булагы болду. Бул биздин өз күчүбүздү сезүүгө мүмкүнчүлүк берди. Мындан улам алдыда түрк дүйнөсү мындан да кубаттуу болуп биригет деп ишенем. Бул баарыбызды, ар бирибизди күчтүү кылат”, - деди.

Түрк дүйнөсүнүн бири-бирине жакын болушу үчүн алгач түрк маданиятынын корголушу керектигин белгилеген Эрдоган: “Орток тил маселесине байланыштуу иштерди тездетүү керек. Ар

бир тармакта ортобуздагы байланыштарды жана мамилелерди байытуу жана чыңдоо зарыл. Коммерциялык, саясий, маданий, социалдык, искусство жана спорт тармагында, баарын күчтөндүрүү керек. Балдарыбыздын жана жаштарыбыздын бири-бирин таанып-билүүсүн, бири-бири менен достук көпүрөсүн куруусун камсыз кылышыбыз керек. Университет, балким, мен айткан нерселердин бардыгы үчүн эң жакшы аянтча. Ошондуктан Кыргыз-Түрк “Манас” университети 25 жылдык тарыхы бар абдан маанилүү жогорку окуу жай болуп саналат”, - деп белгиледи.

КТМУ менен ДЭКтин ортосунда кол коюлган кызматташтык протоколуна байланыштуу Билал Эрдоган: “Замандын руху деген нерсе бар. Заман руху чындап эле ушул багытта агып жатат. Батыш цивилизациясы азыр өзүн-өзү жок кылуучу абалга кирген учуру. Айрыкча 2008-2009-жылдардагы кризистен бери... Алар дүйнөнү монохромдуу кылууга аракет кылган бул 200 жылдык оюндан кийин адамдардын каршылыгына дуушар боло баштады. Ар бир маданият - дүйнөнүн байлыгы, дүйнөнүн түсү, бүт дүйнөнүн түсү дүйнөнүн кооздугу. Салттуу спорт боюнча жасаган бул кадамыбыз дүйнөнү дагы тынч, түстүү жана бейпил кылат деп ойлойбуз. Аракеттерибиз ушул максатка кызмат кылат деп ишенебиз. Бул

сапарыбызда эки өлкөнүн жакындыгына жана салттуу спорттук иш-чараларын бекемдөөгө салым кошот деп ишенем. Спорт түрлөрү кагаз беттеринде эле калып калбастан, көрсөтүүлөрдө, спорт майдандарында жана башка аянтчаларда жашашын каалайбыз. Биз лицензиясы бар, клубдарды түзүлгөн, демөөрчүлөрдүн колдоосуна ээ болгон башка спорт түрлөрү менен бирге жашаган спорттун болушун каалайбыз. Анткени, элдер өз спорту менен алектенсе, маданиятына болгон берилгендиги артып, күчтөнөт деп ишенебиз. Өз маданиятына берилгендик алардын өздүгүн жана өзүнө болгон ишенимин камсыз кылат. Дүйнөдөгү өзүнө ишенген мындай коомдордун бири-бири менен кызматташууга көбүрөөк мүмкүнчүлүгү бар деп ойлойбуз”, - деди.

Салттуу спорт энциклопедиясын чыгаруу үчүн иштеп жатышканын жана балдарга салттуу спортту эрте жашынан таанытуунун маанилүүлүгүн белгилеген Эрдоган сөзүн мындай деп улантты: “Академиялык жактан эң оболу азыркы оюндарыбыздын, спорт түрлөрүбүздүн тарыхын, эрежелерин, сырларын, анын ичинде азыр ойнолбой калган спорт түрлөрүн терең изилдеп, бүгүнкү муундарга өткөрүп берүү зарыл. Келечекке кадам таштаганда, келгиле, ушул спорт түрлөрүн жандандыралы. Күрөш спортунун

айырмачылыктарын академиялык жактан изилдеп, келечекте эрежелерин түзүүдө ушул изилдөөлөрүбүздөн пайда көрөлү”.

КТМУ өзүнүн миссиясы жана көз карашына ылайык иш-аракеттерин ийгиликтүү ишке ашырганын белгилеген Эрдоган: “Тилекке каршы, XX кылымда улуу державалардын өз маданиятын жана эркин таңуулоо үчүн күрөшүп жатканын көрдүк. XXI кылымда мындан арылабыз деп үмүттөнөм. Бардык иш-аракеттерде сиздер менен болгубуз келет. Биз элчибиз менен сүйлөштүк. Ал университетте медицина факультетин ачуу иштери жүрүп жатканын айтты. Биз бул боюнча колдоо көрсөтөбүз. Бул биздин университетти жаңы деңгээлге алып чыгат. Ушундай чоң жана ийгиликтүү университеттин болушу бизди абдан кубандырат. Баарыңыздарды чын жүрөктөн куттуктайм. Аракетибиз текке кетпесин. Бул окуу жайдын ийгилиги эки өлкөнүн ортосундагы мамилелердин чыңдалышына, Кыргызстанды алда канча күчтүү өлкөгө айлантууга жана бир топ жакшы даярдалган кадрдык ресурстарга салым кошот деп ишенебиз”, - деп кошумчалады.

Салттуу спортту эл аралык платформада жайылтуу жана маданияттар аралык өз ара аракеттенүүнү арттырууну максат кылган бул кызматташтык глобалдык алкакта дагы да бекемделип, маданий мурасыбызды сактоого колдоо көрсөтөт. Протокол тараптардын ортосунда билим жана тажрыйба алмашууну кубаттоо менен бул тармактагы изилдөөлөрдү тездетүүгө салым кошот.

Этноспорт

Этноспорт – бул салттуу маданияттар сакталган, жергиликтүү өзгөчөлүктөргө мүнөздүү көптөгөн элементтерди камтып, ийгиликтин көрсөткүчү болгон спорттук иш-чаралардын индустриялаштырылган, уюмдашкан жалпы мүнөздөмөсү.

Улуттук спорт оюндарынын дүйнө жүзүндө актуалдуулугу артып жатканы, адамзаттын табиятына таандык фундаменталдык баалуулуктарды эске салары талашсыз. Улуттук спорт жана оюндар жалпы адамзат баалуулуктарынын алкагында, тилектештик жана тынчтык принциптеринин негизинде адамзаттын өнүгүүсүнө салым кошууну көздөйт.

Тынчтык өкүм сүргөн дүйнө үчүн спорт жана көңүл ачуу (тынчтык):

Бул коомдор аралык жакындашууну, биримдикти жана орток турмушка умтулуунун негизин камсыздап, салттуу спорттун маселелерин күчкө жана агрессияга эмес, акыл менен жакшы мамилелерге таянуу аркылуу чечүүгө жол ачат.

Адамзаттын жалпы жыргалчылыгы үчүн тилектештик (тилектештик):

Бул күч биримдиктен келерин, коомдук кызыкчылыктар биринчи орунга коюларын жана салттуу спорт оюндары барган сайын күчтүү коомдук байланыштарды түзүү үчүн кызмат кылаарын билдирет.

Айырмачылыктарга жана баалуулуктарга болгон урмат-сый (урмат-сый):

Фанатизм жана бейбаштык сыяктуу спорттун максатына жана адеп-ахлагына зыян келтирүүчү жүрүм-турумдардын ордуна инсанга, клубга, маданиятка, адамгерчиликке жана сый-урматка негизделген, өнүктүргөн жана тамырлаштырган түшүнүк менен иш алып барууну билдирет.

Адамзаттын билимин келечекке өткөрүп берүү (салт):

Бул салттуу спорт оюндары аркылуу коомдордун маданий байлыгын келечек муундарга өткөрүп, өткөн менен келечектин ортосундагы байланыштын бекемделишине салым кошуу дегенди билдирет.

Дүйнөлүк этноспорт конфедерациясы

Дүйнөлүк этноспорт конфедерациясы (ДЭК) – салттуу спорттун түрлөрүн жана оюндарын жайылтуу боюнча иштеген эл аралык уюм. 2015-жылы түзүлгөн Конфедерациянын башкы кеңсеси Стамбулда жайгашкан. Муундан муунга өтүп келген салттуу оюндардын сакталышын жана натыйжалуу болушун колдогон башкы уюм иш-чараларды туруктуу жана системалуу кылууга умтулат.

Дүйнө жүзү боюнча салттуу спорт түрлөрүн бирдиктүү корпоративдик аянтчага чогултуу, мүчө федерациялар арасында биримдикти орнотуу, этноспорт түшүнүгүн жайылтуу жана өнүктүрүү конфедерациянын негизги багыттарынын бири. Кошумчалай кетсек, этноспорт жаатындагы бардык спорттук, социалдык жана маданий иш-чараларды уюштуруу жана бул багытта иш алып барган башка мекеме-уюмдар менен кызматташуу да конфедерациянын негизги максаттары болуп саналат.

ДЭКтин максаты – “этноспорт” сөзү менен туюнтулган салттуу спорттун түрлөрүн жана ага байланышкан маданияттарды кайрадан популяризациялоо. Тарыхта коомдордун жана жамааттардын жашап өткөн тажрыйбасынан келип чыккан жана убакыттын чыпкасынан өтүп, идеалдуу формага ээ болгон баалуулуктарды келечек муунга жеткирүү.

Тарых бүгүнкү күнгө чейин алып келген билим жана тажрыйбанын негизинде спорттук жана маданий иш-чаралар аркылуу аңчылык, аскердик техника, эрдик, кийим-кече жана тамак-аш маданияты сыяктуу өткөндүн көптөгөн элементтерин келечек муундарга өткөрүп берүүнү да этноспорттун көздөгөн максаты болуп саналат.

Дүйнөлүк этноспорт конфедерациясынын алкагында аба күрөшү, ат чабыш, ордо, бел боо күрөш, найза атмай, көк бөрү, мангала, кол күрөш, ат үстүндө жаа атуу, таяк тартыш, пенто, пенчак силат, жаа атуу, ристинес, шалвар күрөш, ссирым, тентпегинг, улама жана ябусамэ сыяктуу спорттун түрлөрү каралган.

ММК ЖАНА КООМЧУЛУК МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БӨЛҮМҮ

АТА-ЖУРТТА 100 ЖЫЛДЫКТЫН КУБАНЫЧЫ

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде Түркия Республикасынын 100 жылдыгына арналган концерт жөө жүрүш, гүлчамбар коюу жана көчөт тизүү иш-чаралары менен коштолду.

Иш-чарага Азербайжандын Кыргызстандагы элчиси Латиф Сейфаддин Оглу Гандилов, Түндүк Кипр Түрк Республикасынын Бишкектеги өкүлү Мехмет Давулжу, Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан, биринчи проректор, э.и.к. Бактыгүл Каламбаева, проректорлор, профессор Мехмет Сезаи Түрк жана доцент Камалбек Карымшаков катышышты.

Салтанаттуу иш-чара эки өлкөнүн гимндерин аткаруу менен ачылып, андан соң Республика туурасында даректүү тасма көрсөтүлдү.

Программанын жүрүшүндө Түркиянын 100 жылдык тарыхындагы маанилүү учурлар чагылдырылган “Түркия 100 жылда” аттуу инфографика көрүүчүлөрдүн назарына коюлду.

Түрк боордошторго терең урмат

Иш-чарада ачылыш сөзүн сүйлөгөн “Манас” университетинин биринчи проректору Бактыгүл Каламбаева: “Түркиянын арышы кеңен, түбөлүгү

бекем, келечеги жаркын, ийгилиги арбын болсун! Боордош Түркия Республикасынын 100 жылдык тарыхы ыргалдуу жана теңтайлаш өнүгүүнүн, эгемендүүлүктүн жана демократиянын үлгүсүн көрсөтүп турат. Бул маанилүү күндө түрк дүйнөсү менен бирге болуу кубанычын сезүү бизди сыймыктандырат. Түбөлүктүү болсун! Мындай улуу окуяга күбө болгон түрк боордошторумду, жалпыңыздарды чын көңүлдөн куттуктайм!”- деди куттуктоо сөзүндө.

Өз кезегинде сезимдери менен бөлүшкөн университеттин ректору, профессор Алпаслан Жейлан алгач Жумурият күнү майрамы менен куттуктап, сөзүн төмөнкүчө улантты: “Түркия Республикасынын 100 жылдыгын белгилөө мүмкүнчүлүгүнө ээ болгон маанилүү күндө сиздер менен бирге болгонуна абдан сыймыктанып турам. Бир кылым мурда Гази Мустафа Кемал Ататүрк жана куралдаш жолдошторунун жетекчилигинде башталган эгемендүүлүк үчүн күрөш улутубуздун чечкиндүүлүгү жана туруктуулугунун аркасында жеңиш менен аяктап, Түркия Республикасынын пайдубалы ушул улуу жеңиш менен түптөлгөн. Түркияда ай-жылдыз жаркырап турганда Борбор Азиядагы боордошторубуз үмүт кылып, ал үмүт бүгүн гүлдөгөн чынарга айланды”.

Ректор Жейлан: “Учурда Түркиянын дүйнөдөгү күчтүү экономикага, армия жана деңиз флотуна ээ болгон өлкөлөрдүн бири экенин билебиз. Жашасын, Түркия Республикасы!”- деп өлкөнүн күчтүүлүгүн баса белгиледи.

Сөзүнүн жүрүшүндө окутуучулар жамаатына кайрылып: “Бүгүнкү күн – бул жөн гана дата эмес, биздин келечекке болгон бекем ишенимибиздин да мааракеси. Биздин жаштар республикабыздын кепилдиги. Ошондуктан илимдин, даанымандыктын жана эркиндиктин духун кучагына алып, Түркияны жана түрк мамлекеттерин жаркын келечекке алып баруу үчүн сиздердей жарыктарга муктажбыз”, - деди.

Түрк дүйнөсүнүн биримдиги жана келечекке мурас

“Бириккен жүрөктөрдүн, бирге турган денелердин жана бирдиктүү Түрк дүйнөсүнүн учуру экенин билүү керек. Биздин ичибиздеги көңүл жана акыл биримдигин сактоого мезгил келип жетти. Милдетибиз - Республиканы түбөлүктүү сактап калуу. Урматтуу жаштар, кымбаттуу студенттер, сиздер республиканы түбөлүккө сактай турган, ата-бабаларыбыздан калган баалуулуктарды кийинки муундарга өткөрүп бере турган өтө баалуу муунсуздар. Мекенге, улутка болгон сүйүүңөр, руханий дүйнөңөр, кулк-мүнөзүңөр менен келечекке из калтырасыңар деп ишенебиз”, - деп сөзүн жыйынтыктады ректор.

Иш-чарада студенттер окуган “Бул мекен кимдики?” жана “Желек” ырлары коноктордун чоң алкоосуна татыды.

Андан соң “Түрк дүйнөсү” оркестри өнөрүн тартуулады. Түрк дүйнөсүнүн белгилүү ысымдарынын бири Ирфан Гүрдал “Билге кагандын насыяты” аталышындагы элдик ырды жүрөккө жеткире аткарды.

Концертте Мустафа Кемал Ататүрктүн жакшы көргөн элдик ырлары жана “Толкуп жатты Кара деңиз” сыяктуу түрк дүйнөсүнө таанымал күүлөр жаңырды.

Атайын программанын соңунда көркөм өнөр факультетинин музыка бөлүмүнүн студенттери тарабынан “Мекендин гимни” жана “100 жылдыктын гимни” хорлору аткарылды.

Теңир-Тоодо 100 жылдыктын урматына факел жүрүшү өттү

Түркия Республикасынын түптөлүшүнүн 100 жылдыгына арналган концерттен соң шамана (факел) жөө жүрүшү өттү. Университеттеги

Иш-чарага Азербайжандын Кыргызстандагы элчиси Латиф Сейфаддин Оглу Гандилов, Түндүк Кипр Түрк Республикасынын Бишкектеги өкүлү Мехмет Давулжу, Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан, биринчи проректор, э.и.к. Бактыгүл Каламбекова, проректорлор, профессор Мехмет Сезаи Түрк жана доцент Камалбек Карымшаков катышышты.

Салтанаттуу иш-чара эки өлкөнүн гимндерин аткаруу менен ачылып, андан соң Республика туурасында даректүү тасма көрсөтүлдү.

Программанын жүрүшүндө Түркиянын 100 жылдык тарыхындагы маанилүү учурлар чагылдырылган “Түркия 100 жылда” аттуу инфографика көрүүчүлөрдүн назарына коюлду.

Түрк боордошторго терең урмат

Иш-чарада ачылыш сөзүн сүйлөгөн “Манас” университетинин биринчи проректору Бактыгүл Каламбекова: “Түркиянын арышы кенен, түбөлүгү бекем, келечеги жаркын, ийгилиги арбын болсун! Боордош Түркия Республикасынын 100 жылдык тарыхы ыргалдуу жана теңтайлаш өнүгүүнүн, эгемендүүлүктүн жана демократиянын үлгүсүн көрсөтүп турат. Бул маанилүү күндө түрк дүйнөсү менен бирге болуу кубанычын сезүү бизди сыймыктандырат. Түбөлүктүү болсун! Мындай улуу окуяга күбө болгон түрк боордошторумду, жалпыңыздарды чын көңүлдөн куттуктайм!”- деди куттуктоо сөзүндө.

Өз кезегинде сезимдери менен бөлүшкөн университеттин ректору,

профессор Алпаслан Жейлан алгач Жумурият күнү майрамы менен куттуктап, сөзүн төмөнкүчө улантты: “Түркия Республикасынын 100 жылдыгын белгилөө мүмкүнчүлүгүнө ээ болгон маанилүү күндө сиздер менен бирге болгонума абдан сыймыктанып турам. Бир кылым мурда Гази Мустафа Кемал Ататүрк жана куралдаш жолдошторунун жетекчилигинде башталган эгемендүүлүк үчүн күрөш улутубузду чечкиндүүлүгү жана туруктуулугунун аркасында жеңиш менен аяктап, Түркия Республикасынын пайдубалы ушул улуу жеңиш менен түптөлгөн. Түркияда ай-жылдыз жаркырап турганда Борбор Азиядагы боордошторубуз үмүт кылып, ал үмүт бүгүн гүлдөгөн чынарга айланды”.

Ректор Жейлан: “Учурда Түркиянын дүйнөдөгү күчтүү экономикага, армия жана деңиз флотуна ээ болгон өлкөлөрдүн бири экенин билебиз. Жашасын, Түркия Республикасы!”- деп өлкөнүн күчтүүлүгүн баса белгиледи.

Сөзүнүн жүрүшүндө окутуучулар жамаатына кайрылып: “Бүгүнкү күн – булжөнганадатаэмес, биздин келечекке болгон бекемишенимиздин да мааракеси. Биздин жаштар республикабыздын кепилдиги. Ошондуктан илимдин, даанышмандыктын жана эркиндиктин духун кучагына алып, Түркияны жана түрк мамлекеттерин жаркын келечекке алып баруу үчүн сиздердей жарыктарга муктаждыбыз”, - деди.

Түрк дүйнөсүнүн биримдиги жана келечекке мурас

“Бириккен жүрөктөрдүн, бирге турган денелердин жана бирдиктүү Түрк дүйнөсүнүн учуру экенин билүү керек. Биздин ичибиздеги көңүл

жана акыл биримдигин сактоого мезгил келип жетти. Милдетибиз - Республиканы түбөлүктүү сактап калуу. Урматтуу жаштар, кымбаттуу студенттер, сиздер республиканы түбөлүккө сактай турган, ата-бабаларыбыздан калган баалуулуктарды кийинки муундарга өткөрүп бере турган өтө баалуу муунсуздар. Мекенге, улутка болгон сүйүүңөр, руханий дүйнөңөр, кулк-мүнөзүңөр менен келечекке из калтырасыңар деп ишенебиз”, - деп сөзүн жыйынтыктады ректор.

Иш-чарада студенттер окуган “Бул мекен кимдики?” жана “Желек” ырлары коноктордун чоң алкоосуна татыды.

Андан соң “Түрк дүйнөсү” оркестри өнөрүн тартуулады. Түрк дүйнөсүнүн белгилүү ысымдарынын бири Ирфан Гурдал “Билге кагандын насыяты” аталышындагы элдик ырды жүрөккө жеткире аткарды.

Концертте Мустафа Кемал Ататүрктүн жакшы көргөн элдик ырлары жана “Толкуп жатты Кара деңиз” сыяктуу түрк дүйнөсүнө таанымал күүлөр жаңырды.

Атайын программанын соңунда көркөм өнөр факультетинин музыка бөлүмүнүн студенттери тарабынан “Мекендин гимни” жана “100 жылдыктын гимни” хорлору аткарылды.

Теңир-Тоодо 100 жылдыктын урматына факел жүрүшү өттү

Түркия Республикасынын түптөлүшүнүн 100 жылдыгына арналган концерттен соң шамана (факел) жөө жүрүшү өттү. Университеттеги “Республиканын 100 жылдыгы” жаңы көчөсүндө желектер жана факелдердин коштоосунда өткөн жүрүш мекенге деген сүйүүгө толгон жүрөктөрдүн шаңданып ырдаган чыгармалары менен уланды. Жөө жүрүштүн акыркы аядамасы болгон “Оба” чай бакчасында эки өлкөнүн мамлекеттик гимндери жаңырып, ачык асман алдында түрк дүйнөсүнүн туулары желбиреди.

Ректор Жейлан жөө жүрүштө сүйлөгөн сөзүндө: “Түрк мамлекеттеринин уюму биримдикте болсо, бизди эч ким жок кыла албайт. Түркия Республикасы кылымдар бою жашасын! Жашасын биримдигибиз! Ар дайым бир болуу, ири болуу, жигердүү болуу!” – деп билдирди.

Азербайжандын Кыргыз Республикасындагы элчиси Латиф Сейфаддин Оглу Гандилов буларга токтолду: “Бүгүн бүткүл түрк дүйнөсүнүн майрамы. Ататүрк айткандай, түрк эли - акылман эл.

Түркия чоң республика жана анын тегерегинде алты түрк мамлекети бар. Биз биримдикте болгонубузда, бизди эч ким жыга албайт. Түркия Республикасынын 100 жылдыгы кут болсун!”

Теңир-Тоо жергесиндеги жөө жүрүш биримдик, тилектештик жана өлкөгө болгон сүйүүнү жогорку деңгээлде чагылдырды.

Түркия Республикасынын 100 жылдыгы “Ататүрк” сейил багында белгиленди

29-октябрь - Түркиянын Республика майрамына карата Бишкектеги “Ататүрк” сейил багында Түркия Республикасынын Кыргызстандагы элчилиги тарабынан гүлчамбар коюу салтанаты өткөрүлдү.

Иш-чарага Түркия Республикасынын Кыргызстандагы элчиси Ахмет Садык Доган, элчиликтин өкүлдөрү жана Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин жетекчилиги катышты.

Элчи Ахмет Садык Догандын Ататүрктүн эстелигине гүлчамбар коюшу

“Манас” университетинде миң жылдык мураска саякат

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде Түрк дүйнөсүнүн бай мурасы болгон салттуу спорт оюндары жана симпозиуму өткөрүлдү

ММК ЖАНА КООМЧУЛУК МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БӨЛҮМҮ

2023-жылдын 12-октябрь күнү Түркия Республикасынын түптөлүшүнүн 100 жылдыгына карата Бүткүл дүйнөлүк этносспорт конфедерациясынын төрагасы Нежмеддин Билал Эрдогандын колдоосу астында уюштурулган Түрк мамлекеттеринин уюму - Түрк университеттер биримдигинин I салттуу спорт оюндарынын ачылыш аземи чоң салтанат менен өткөрүлдү.

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин салттуу спорт оюндары майданында өткөрүлгөн иш-чара түрк дүйнөсүнүн маданиятын чагылдырган салтанатка айланды. Бир туугандык, достук жана тилектештик алдыңкы орунда болгон аземде түрк элдеринин ата-бабаларынан мураска калган көптөгөн салттуу оюндар көрсөтүлдү.

Өткөндүн жарыгын бүгүнкү күнгө жеткирүү менен жаштарды ата-бабаларыбыздын шамдагай рухуна жолугуусуна шарт түздү.

Иш-чара Түркия Республикасынын Кыргыз Республикасындагы элчиси Ахмет Садык Доган, Түндүк Кипр Түрк Республикасынын Кыргызстандагы өкүлү Мехмет Давулжу, Кыргыз Республикасынын Саламаттык сактоо министри Алымкадыр Бейшеналиев, Саламаттык сактоо министринин орун басары Бүбүжан Арыкбаева, Түркия Улуу Улуттук жыйынынын депутаттары Желалеттин Гүвенч жана Режел Шекер, Бүткүл дүйнөлүк этносспорт конфедерациясынын төрагасы Нежмеддин Билал Эрдоган, Салттуу спорттун түрлөрү федерациясынын башкаруу кеңешинин төрагасы, Др. Хакан Казанжы, Салбурун конфедерациясынын президенти Азамат Жаманкулов, КР Жогорку Кеңешинин экс-төрагасы Дастанбек Жумабеков, Газиантеп шаардык мэриясынын вице-мэри, Др. Мехмет Берк, ТИКАнын Кыргызстандагы координатору Мехмет Бодур, Камкорчулар кеңешинин төрагасынын кеңешчиси, профессор Асылбек Кулмырзаев, Кахраманмараш Сүтчү Имам университетинин проректору, профессор Орхан Доган, Түркиянын салттуу ат спорту федерациясынын төрагасы Зубейир Бекироглу жана башкармалыктын мүчөсү Абдулбахри Унал, Түркиянын салттуу күрөш федерациясынын төрагасы Ибрахим

Маданият менен спорттун жолугушуусу

Түрк мамлекеттер уюму – Түрк Университеттер биримдигинин I салттуу спорт оюндарынын ачылышында “Манас” университетинин спорт илимдери факультетинин деканы, профессор Канат Жанузаков салттуу спорт оюндары тууралуу маалымат берип, келечек муунга өткөрүп берүүнүн маанилүүлүгүн белгиледи. Түрк элдеринин салттуу оюндарын жайылтууга кошкон салымы үчүн Бүткүл дүйнөлүк этносспорт конфедерациясынын төрагасы Нежмеддин Билал Эрдоганга ыраазычылык билдирди.

“Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан салттуу спорт оюндары менен маданияттын байланышын айтып: “Биз спорт менен машыгып жаткан учурда маданиятыбызды да жашатабыз”, - деди. Иш-чара Түрк мамлекеттеринин уюму - Түрк университеттер биримдиги өткөргөн I салттуу спорт оюндары экенин белгилеп, анын Бүткүл дүйнөлүк этносспорт конфедерациясынын төрагасы Нежмеддин Билал Эрдогандын колдоосунда “Манас” университетинде өткөрүлүп жатканына кубанычта экенин билдирди.

Улуу жазуучу Чыңгыз Айтматов айткандай, “Маңкүрт болбоо үчүн өздүгүбүзгө кайтууну ишке ашырып жатабыз,- деген ректор Жейлан сөзүн мындай деп улантты: “Салттуу спорт оюндары маданий мурасыбызды сактоодо маанилүү экенин билебиз. Ошондуктан бул өзгөчө иш-чараны 126 илимпоз катышкан симпозиумда бекемдедик.” Баяндамасын жыйынтыктап жатып жаштарга кайрылып: “Сүйүктүү жаштар, биз өтмүштү келечек муунга өткөрүп берүүгө милдеттүүбүз. Сиздер тарыхыбызды, тилибизди, маданиятыбызды келечек муунга өткөрүп бересиздер. Сиздер келечектин күзгүзү болосуздар. Сиздердин бар болгонуңузда кандай сонун,- деди.

Салттуу спорт федерациясынын башкармалыгынын төрагасы, Др. Хакан Казанжы иш-чаранын алдыда дагы көп жылдар бою уланышына тилектештигин билдирип, мындай деди: “Салттуу спорт оюндары бир же он жолу эмес, жүз жыл бою уланат деген үмүттөмүн. Муну менен салттуу спорт оюндарыбызды, маданиятыбызды жаштарга, келечек муунга өткөрүп беребиз.”

Түркиш жана вице-президент Мехмет Эмин Бей, Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан, биринчи проректор, экономика илимдеринин кандидаты Бактыгул Каламбекова, университеттин профессордук-окутуучулук курамы, студенттер жана жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрүнүн катышуусунда өттү.

Бир туугандык мамиле менен каада-салтты жолуктурган салтанат

Салттуу спорттун эстен кеткис майрамына айланган иш-чара катышуучу спортчуларды шыктандырган парад менен башталды. Ага Аль-Фараби атындагы Казак улуттук университети, Кожо Ахмет Ясави атындагы Эл аралык Казак-Түрк университети, Кусейин Карасаев атындагы Бишкек мамлекеттик университети, Батыралы Сыдыков атындагы Эл аралык Кыргыз-Өзбек университети жана Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин спортчулары катышты.

Параддан соң Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин спорт илимдери факультети тарабынан ант берүү аземи өткөрүлүп, улуттук бийлер көрсөтүлдү. Көрсөтүүлөр түрк маданиятынын байлыгын жана көп түрдүүлүгүн чагылдыруу менен көрүүчүлөргө майрамдык маанай тартуулады.

Бүткүл дүйнөлүк этносспорт конфедерациясынын төрагасы Нежмеддин Биалал Эрдоган 2015-жылы түзүлгөн Бүткүл дүйнөлүк этносспорт конфедерациясынын ишмердүүлүгү тууралуу маанилүү маалымат берип, бүгүнкү күндө конфедерация 19 өлкөдөгү 27 мүчөсү менен өнүгүү жолунда экенин билдирди. Салттуу спорт оюндарын түрк дүйнөсүндө гана эмес, бүткүл дүйнөдө жайылтуу үчүн иш алып барып жатканын белгиледи.

Нежмеддин Биалал Эрдогандын Кыргыз-Түрк “Манас” университетине куттуктоосу жана ыраазычылыгы

Бүткүл дүйнөлүк этносспорт конфедерациясынын төрагасы Нежмеддин Биалал Эрдоган окуу жайыбызда өткөрүлгөн иш-чарада кыргыз элине жана Кыргыз-Түрк “Манас” университетине ыраазычылык билдирип, “Бүгүн бул иш-чарага катышкан университеттин жетекчилигин, кызматкерлерди жана студенттерибизди куттуктайм. Түркияда дагы университеттер биримдигинин салттуу спорт оюндарын жайылтуу жана өнүктүрүү үчүн иш алып барып жатабыз. Бул жер - салттуу спортту жандуу жашаткан жер. Маданияттын бар болгону, жашап турганы дүйнөлүк тынчтыкты камсыз кылууга салым кошот деп ойлойм. Ошондуктан маданиятыбызды жана анын бир бөлүгү болгон салттуу спортту сактоого жана келечек муунга өткөрүп берүүгө аракет кылып жатабыз,” деди.

Баяндамасынын соңунда Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде өткөрүлгөн иш-чара Түрк мамлекеттер уюму – Түрк Университеттер биримдигинин I салттуу спорт оюндарынын башталышы болгонун белгилеп, иш-чараны ачык деп жарыялады.

Салттуу спорт оюндарынын алкагында тогуз коргоол, мангала, шалвар күрөшү, алыш күрөшү, мас-рестлинг (mas wrestling), кыргыз күрөшү жана салттуу жаа атуу боюнча мелдештер өткөрүлдү.

Түрк мамлекеттер уюму – Түрк Университеттер биримдигинин I салттуу спорт оюндары Түрк дүйнөсүнүн бай мурасын сактап, маданий байланыштарды чыңдоочу аянтча катары зор шыктануу менен белгиленди. Бул иш-чара түрк элдеринин биримдиги жана ынтымагы үчүн маанилүү көпүрө болду.

ТРТ Аваз жана “Манас” телеканалдарынан түз эфир

Иш-чара ТРТ Аваз жана “Манас” телеканалдарынан түз эфирде жарыяланып, көрүүчүлөргө тарыхый элестерди чагылдырды.

Бүткүл дүйнөлүк этносспорт конфедерациясынын төрагасы Нежмеддин Биалал Эрдоган боз үй чай бакчасында “Манас” университетинин студенттери менен бирге пикир алышып, жаштардын суроолоруна жооп берди.

“Түрк элдеринин салттуу спорт оюндарынын” симпозиуму түрк маданиятын туу чокуга чыгарды

Ушул эле жылдын 11-октябрь күнү Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин “Касым Тыныстанов” жыйындар залында Түркия Республикасынын түптөлүшүнүн 100 жылдыгына арналган “Түрк элдеринин салттуу спорт оюндарынын” XII Эл аралык симпозиумунун ачылыш аземи өткөрүлгөн.

Симпозиумга Түндүк Кипр Түрк Республикасынын Кыргызстандагы өкүлү Мехмет Давулжу, Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министринин орун басары, Спорт жана дене тарбия департаментинин директору Абдымомунов Айбек, Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан, биринчи проректор, экономика илимдеринин кандидаты Бактыгүл Каламбекова, борбор калаабыз Бишкектеги университеттердин ректорлору жана проректорлору, бир нече мекеме-уюмдардын өкүлдөрү, университеттин профессордук-окутуучулук курамы, студенттер жана жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрү катышты.

Аземде эки өлкөнүн гимни жаңырып, Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин таанытуу тасмасын жана салттуу спорт оюндары тууралуу даректүү тасманы көрүү менен башталды.

Иш-чаранын ачылышында “Манас” университетинин спорт илимдери факультетинин деканы, профессор Канат Жанузакөв симпозиумдун маанилүүлүгүн баса белгилеп, “Түрк элдеринин

салттуу спорт оюндары” деп аталышы жөн жерден эмес экенин, Түрк мамлекеттери эгемендүүлүккө ээ болгондон кийин салттуу оюндары менен улуттук спорттун тарыхына, тактикасына жана окутуу усулдарына маани берип жатканын билдирди.

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин биринчи проректору, э.и.к Бактыгүл Каламбекова бул маанилүү иш-чара түрк дүйнөсүнүн сыймыгына айланганын баса белгилеп, салттуу түрк спорт оюндарынын “Манас” университетинде өтүп жатканына кубанычта экенин билдирди.

Түркиянын салттуу спорт федерациясынын ардактуу президенти, “Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан: “Салттуу спорт оюндары улут катары кайрадан калыптануубуз үчүн чоң мүмкүнчүлүк берет. Улуттук маданиятты сактаган эң маанилүү нерсе – адамдардын ага ээлик кылуусу жана сактоосу. Салттуу спорт оюндарыбыз маданият менен спорттун кесилишкен жери, башкача айтканда, спорт менен машыгып жаткан учурда каада-салтыбызды да көрсөтөбүз. Симпозиум байыртадан келе жаткан каада-салттарыбызды келечек муунга өткөрүп берүүдө маанилүү платформалардын бири”,-деди.

Улуттук маданияттын өзөгү: салттуу спорт

Спорттук иш-чаралар маданиятка ээлик кылуунун бир түрү экенин белгилеген ректор, профессор Алпаслан Жейлан түрк дүйнөсүндөгү бул оюндардын келечекке өткөрүлүп берүүсүндө илимий иштер эң маанилүү экендигин айтып, симпозиумду өткөрүүнүн максаты – түрк салттуу оюндарында өзгөчөлүк жаратуу жана келечек муунга өткөрүп берүү экенин билдирип, “Манас” университетинде салттуу спорт институтунун бар экенине сыймыктанарын кошумчалады. Түрк эли тамыры менен тыгыз байланышта болгон эл экенин, анын өздүгүнүн негизин маданият түзөрүн белгиледи.

Дүйнөлүк этносспорт конфедерациясынын төрагасына ыраазычылык билдиребиз

Ректор, профессор Алпаслан Жейлан 11-октябрь күнү “Түрк элдеринин салттуу спорт оюндарынын” XII Эл аралык симпозиумунун 12-13-октябрь күндөрү Түрк мамлекеттеринин уюму - Түрк университеттер биримдигинин салттуу оюндарын уюштурууга чоң салым кошкон Дүйнөлүк этносспорт конфедерациясынын төрагасы Нежмеддин Биалал Эрдоганга ыраазычылык билдирди.

Симпозиумда КРдин Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министринин орун басары, спорт жана дене тарбия департаментинин директору Айбек Абдымомунов: “Дүйнөлүк өнүгүү процессинде батыш жана чыгыш маданиятын бириктирип келген көчмөн цивилизациясынын салттуу оюндарынын тарыхы, эрежелери, мындан аркы өнүктүрүү усулдары жөнүндө макала даярдап жаткан баяндамачылар менен көрүшкөнүмө абдан кубанычтамын”,-деди. Дүйнөлүк этносспорт конфедерациясына жана “Манас” университетине ыраазычылык билдирип, мындай иш-чаралар түрк дүйнөсү менен башка маданияттар ортосундагы маданий байланышты бекемдей турганын билдирди.

Түрк элдеринин салттуу спорт мурасын сактоо жана жайылтуу максатында өткөрүлүп жаткан “Түрк элдеринин салттуу спорт оюндарынын” XII Эл аралык симпозиуму зор ийгилик жаратты. Беш сессиядан турган симпозиум Кыргызстан, Түркия, Казакстан, Өзбекстан, АКШ, Орусия жана Кытай өлкөлөрүнөн келген эксперттердин башын бириктирди. Үч офлайн жана эки онлайн-сессияда жалпы 126 докладдукурган симпозиумаркайсыаймактардан эксперттердин катышуусуна мүмкүнчүлүк берди.

Программанын симпозиумдун катышуучуларына ыраазычылык баракчаларын тапшырып, эстеликке сүрөткө түшүү менен аяктады.

Кыргыз Республикасынын Өзгөчө кырдаалдар министрлиги КТМУнун ректору, профессор Алпаслан Жейланга медаль ыйгарды

“5-октябрь – Кыргызстанда кырсыктардын тобокелдигин азайтуу күнү” чоң шыктануу менен белгиленди. Анын алкагында уюштурулган спорттук мелдештердин жеңүүчүлөрү 2023-жылдын 5-октябрында сыйлыктарын алышты. ӨКМдин Куткаруучуларды даярдоочу мамлекеттик борборунун куткаруу отряддарына атайын кесиптик дипломдор жана сертификаттар тапшырылды. Сыйлык тапшыруу аземи Кыргыз Республикасынын Өзгөчө кырдаалдар министрлигинин Беловодское айылындагы башкармалыгында өттү.

Салтанатка КРдин Өзгөчө кырдаалдар министри Бообек Ажыеев, Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан, ректордун кеңешчиси жана чет тилдер жогорку мектебинин мүдүрү, профессор Режаи Доган, мүдүрдүн орун басары Салия Вайсканова, тил үйрөтүү бөлүмүнүн башчысы Фатих Башкапан, Кытай Республикасынын темир жол инженериясынын кыргыз коомчулугунун менеджери Хан Фанюн, Кыргыз-Орус № 28 кесиптик лицейинин директору Сагынбек Чагарбаев, КР Куткаруучуларды даярдоочу мамлекеттик борборундагы топтордун үй-бүлөлөрү жана басма сөз өкүлдөрү катышты.

Өзгөчө кырдаалдар министри Бообек Ажыеев ачылыш сөзүн куткаруу топторуна ыраазычылык билдирүү менен баштап, өзгөчө кырдаалдарда куткаруу отряддарынын маанилүүлүгүн белгиледи.

Министр Ажыеев салтанатка катышкан КТМУнун ректору Алпаслан Жейланга ыраазычылык билдирип, университеттин Кыргызстан жана Борбор Азия үчүн маанисин баса белгиледи. Жай мезгилинде “Манас” университетинин чет тилдер жогорку мектебинин окутуучулары тарабынан берилген Түркия түркчөсү курсу студенттер үчүн маанилүү прогресс болгонун билдирип: “КТМУ Кыргызстан менен Түркиянын маданий жакындыгын жана эки өлкө ортосундагы тилдик байланышты бекемдөө үчүн чоң аракет жасап келет. Биз бул аракетти көрүп жатабыз жана жогору баалайбыз”, - деди. Ал ошондой эле, кыргыз жаштарын сапаттуу жана бекер билим берүү аркылуу жашоого даярдап, тарыхка, өздүк аң-сезимге ээ болууга багыт берип жаткан “Манас” университетинин жамаатына ыраазычылык билдирип, кызматташтыкты мындан ары да өнүктүрүү керектигин билдирди.

Ректор, профессор Алпаслан Жейланга медаль ыйгаруу

Сыйлык тапшыруу аземинде КРдин Өзгөчө кырдаалдар министрлиги тарабынан Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейланга аскердик жана жарандык кызматташтыкка кошкон салымы үчүн медаль тапшырылды.

КРдин Өзгөчө кырдаалдар министри Бообек Ажыеев тарабынан ыйгарылган сыйлык тапшыруу аземинен соң Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейланга сөз берилди. Ал 6-февралдагы жер титирөөдө Түркияга биринчилерден болуп кыргыз боордоштор жардам колун сунгандыгын айтып, кыргыз куткаруучу топторунун аракетин жогору баалады. Ыктыярчылыктын жана ийгиликтин баяны болгон бул эрдикти унутпоо керектигин баса белгилеп, Түрк дүйнөсү жана адамзат үчүн мындай кырсыктардын кайталанбашын каалады.

КРдин Өзгөчө кырдаалдар министрлиги менен кызматташууга маани берилерин белгилеген ректор, профессор Алпаслан Жейлан “Манас”

университети тарабынан 47 студентке түрк тили А1 деңгээлинде үйрөтүлгөнүн жана студенттердин сабактарга болгон кызыгуусуна абдан ыраазы болгонун айтты. “Манас” университетинде кыргыз жана түрк тилдерин үйрөтүүгө чоң маани бергени үчүн чет тилдер жогорку мектебинин мүдүрү, профессор Режаи Доганга да ыраазычылыгын билдирди.

Жаш куткаруучуларга сыйлыктар тапшырылды

Салтанаттын жүрүшүндө КРдин Билим берүү жана илим министрлиги, Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлиги, Ички иштер министрлиги, Транспорт жана коммуникациялар министрлигине караштуу аркайсы аймактардагы жаш куткаруучуларга сыйлыктар тапшырылды.

Иш-чара КРдин Коргоо министрлигинин аскерлери тарабынан аткарылган салтанаттуу шоу менен аяктады.

ММК ЖАНА КОММУНИКАЦИЯ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БӨЛҮМҮ

Түндүк Кипр Түрк Республикасынын Коомдук иштер жана транспорт министринин “Манас” университетине сапары

Суретте (солдон оңго карай): КТМУнун ректору, проф. док. Алпаслан Жейлан, Түндүк Кипр Түрк Республикасынын Коомдук иштер жана транспорт министри, проф. Эрхан Арыклы.

арадан жылдар өткөн соң Түндүк Кипр Түрк Республикасынын Коомдук иштер жана транспорт министри катары катышып жатканына абдан кубанычта экенин билдирди. Ал университеттин ректору, профессор Алпаслан Жейландын тынымсыз өзгөрүүлөр жана өнүгүүлөр үчүн кылган чоң аракетин баалап жатып, окуу жайдагы инфраструктуралык жаңыланууларга, заманбап лабораториялардын түзүлүшүнө сыймыктануу менен байкоо салып турганын айтты. Студенттерге заманбап жана ыңгайлуу окуу чөйрөсүн түзүп берген университеттин жетекчилигине ыраазычылык билдирди.

Көчөт отургузуудан кийин министр Арыклы университеттин ректоратын зыярат кылды. Зыярат учурунда университеттин эстелик дептерине колун койгон министр Арыклы эл аралык платформаларда окуу жайдын ийгиликтери тууралуу деталдуу маалымат алды. Кыргызстан, Түркия жана Түндүк Кипр Түрк Республикасынын ортосунда ишке ашырыла турган кызматташуулардан сөз кылды.

Сапарынын соңунда министр, профессор Эрхан Арыклы “Медиа Манастын” жаңы студияларын кыдырды. “Манас” телеканалында түз эфирдин коногу болгон министр Арыклы “Медиа Манастын” жаңыланып, технологиялык чоң платформага айланганын сөз кылып: “Борбор Азиянын жана Кыргызстандын сыймыгы болгон “Манас” университетинин өнүгүшүнө зор салым кошкон ректор, профессор Алпаслан Жейланды чын жүрөктөн куттуктайм. Кыргызстандын маданиятын, коомдук түзүлүшүн, тарыхын ийне-жибине чейин билген адам катары “Манас” университетинин эл аралык аренага чыгышына чоң аракеттерди жасады,” деди.

Министр Арыклы студенттеринин келечегин жарык кылып, түрк элинин тамырына ишенимдүү лидер кылып тарбиялап жаткан “Манас” университетинин жамаатына ыраазычылыгын билдирип: “Түрк элинин ата-журтунда, Кыргызстанга болгон сапарымда бул күндөрү ректор Жейландын жана университеттин меймандостугуна абдан ыраазы болдум,” деди.

“Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан дагы министр Арыкынын зыяратына ыраазычылык билдирип, китеп белек кылды.

ММК ЖАНА КООМЧУЛУК МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БӨЛҮМҮ

2023-жылдын 20-октябрында Түндүк Кипр Түрк Республикасынын Коомдук иштер жана транспорт министри, профессор Эрхан Арыклы КТМУга келди.

Алгач окуу жайдын Түрк дүйнөсүнүн ботаникалык бакчасына барган профессор Эрхан Арыклы Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан, проректор, профессор Мехмет Сезаи Түрк, ректордун кеңешчилери, профессор Режаи Доган, профессор Серхат Бурмаоглу, профессор Олгун Чичек, университеттин профессордук-окутуучулук курамы жана Ысык-Көл облусунан келген мектеп окуучулары менен бирге көчөт отургузду.

Көчөт отургузуу иштеринде сөз сүйлөгөн айыл-чарба факультетинин деканы, профессор Атилла Дурсун Түркия Республикасынын түптөлүшүнүн 100 жылдыгына карата Түрк дүйнөсүнүн ботаникалык бакчасына университеттин профессордук-окутуучулук курамы тартуулаган 100 көчөттү отургузуу уланып жатканын билдирди. Ал күл дарагы, карагай, көк карагай, акация дарагы, арча, кайың, кара карагай, декоративдик алма дарагы жана башка токой өсүмдүктөрүнүн түрлөрү отургузулганын белгилеп, булар Түрк мамлекеттеринин мүчө болгон мамлекеттердин аймагында өскөн өзгөчө өсүмдүктөр экенин, алдыда бактын дагы башка түрлөрүн тигүүнү пландап жатышканын айтты. Түрк дүйнөсүнүн ботаникалык бакчасы эс алуу жайына айланып, “Манас” университетинин кызматкерлерине жана студенттерине кызмат кылары белгилүү болду.

Арыкыдан жаңыланууну улантып жаткан “Манаска” мактоо сөздөрү

Министр, профессор Эрхан Арыклы “Манас” университетиндеги Түрк дүйнөсүнүн ботаникалык бакчасында көчөт отургузуу иштерине,

Ийгилик сыйлыксыз калган жок: Ректор, профессор Алпаслан Жейлан ашкананын кызматкерлерин сыйлады

ММК ЖАНА КООМЧУЛУК МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БӨЛҮМҮ

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан ашкана кызматкерлеринин ак эмгегин жогору баалап, алардын маянасын жогорулатуу менен ыраазычылык билдирди.

2023-жылдын 9-октябрында “Манас” университетинин социалдык мекемесинде өткөн жыйында ректор, профессор Алпаслан Жейлан ашкана кызматкерлерине болгон канааттануусун жана ыраазычылыгын айтты. Ректор ашкана кызматкерлери окуу жайдын маанилүү бөлүгү экенин, алардын ак ниеттүү эмгеги университеттин ийгилигине чоң салым кошкондугун баса белгилеп: “Ийгилик жоопсуз калбай, сыйланыш керек”, - деп билдирди.

Өз сөзүндө ректор, профессор Алпаслан Жейлан: “Сиздердин берилген эмгегиңиздерди көрүү мени кубандырат. Күнүмдүк даярдаган тамагыңыздарга эле эмес, миңдеген кишилерге арналган көчө ифтарыбызга да чоң салым кошуп жатасыздар”, - деп, студенттердин жана университеттин бардык кызматкерлеринин тамак-ашка ыраазы болушу маанилүү экенин бидирди. Ал ошондой эле быйылкы көчө ифтар иш-чаралары башталганын кошумчалады.

Ашкана кызматкерлеринин айлык акысынын жогорулашына токтолгон социалдык мекемелер, ашкана жана кафетериялар бөлүмүнүн төрагасы, доцент Фатих Рамазан Стамбуллулгил: “Бул жакшы кабарыңыз үчүн ыраазычылык билдиребиз, адегенде студенттер үчүн тамак-аш акысын азайтып, андан соң ашканага жаңы жабдууларды сатып алып, эми кызматкерлерибиздин айлыктарын жогорулатканыңыз үчүн абдан кубанычтабыз”, - деди. Социалдык мекемелер, ашкана жана кафетериялар бөлүмүнүн жетекчиси Мурат Жолдошов ректор, профессор Алпаслан Жейландын көрсөткөн колдоосу үчүн ыраазычылык билдирип: “Сиздердин колдооңуздарга жооп катары күнү-түнү иштөөгө даярбыз”, - деп кошумчалады.

Тамактануучу жайдын башчысы Абузэр Акгүн ректор, профессор Алпаслан Жейланга ыраазычылык билдирип: “Тамактануучу жайга кызыкдар болгонуңузду билебиз. Бул сонун сыйлыктын аркасында кесиптештерим мындан ары да ырахаттануу менен иштей беришет деп ишенем. Университетибиз үчүн бардык күчүбүздү жумшайбыз.” - деди.

Бул кабарга ашкана кызматкерлери абдан кубанып, ректор, профессор Алпаслан Жейланга болгон ыраазычылыгын жана канааттануусун билдиришти.

Университеттин ашкана кызматтарынын сапаты кызматкерлердин аракети жана ректор, профессор Алпаслан Жейландын колдоосу менен жакшыра бермекчи.

“Манаста” тарых жана маданияттын жолугушуусу

ММК жана коомчулук менен байланыш бөлүмү

2023-жылдын 4-6-октябрь күндөрү Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин гуманитардык факультети жана Евразия тил, тарых жана археология илимий-изилдөө институту тарабынан “Түрк элдеринин тарыхы жана байыркы доордогу илимдери” аттуу эл аралык семинар өткөрүлдү.

36 илимпоз катышкан семинардын ачылыш аземи 4-октябрда “Манас” университетинин ректоратынын жыйындар залында орун алды.

Эки өлкөнүн гимни менен башталган иш-чарада ТРТнын даректүү тасма тартуу тобу тарабынан даярдалган “Манас” үй-бүлөсүнүн жаңы мүчөсү Токтобүбүнүн баяны конкоктордун назарына сунулду.

Андан соң ачылыш сөзүн сүйлөгөн Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин биринчи проректору, э.и.к Бактыгүл Каламбекова түрк дүйнөсүнүн тарыхы, кечээгиси, бүгүнкү жана келечегине байланышкан баалуу маалыматтарды бөлүшүү үчүн чогулган катышуучуларга ыраазычылык билдирди.

“Манас” университетинин эшиги сиздер үчүн ар дайым ачык. Биздин орток маданиятыбызда биргеликте иш алып барып, изилдей турган көп нерселер бар. Биз түрк дүйнөсү үчүн иш-аракетибизди орто мектепте окуп жүргөндө баштадык. Биз үчүн түрк дүйнөсү жөн гана география эмес, түрк маданияттарынын мурастары сакталган бай география”, - деди ал.

Сөзүнүн жүрүшүндө түрк маданиятынын маңызын баса белгилеген Каламбекова бул маанилүү иш-чаранын түрк дүйнөсүнүн маданий мурастарынын кең аудиторияга жетишине салым кошоруна ишенерин айтып өттү.

“Тарых саясаттын эң улуу мугалими”

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан өз сөзүндө “Түрк элдеринин тарыхы жана байыркы доордогу илимдери” эл аралык семинары Борбор Азияда, айрыкча “Манас” университетинде алгачкы жолу өтүп жатканын жана алдыда тынымсыз улана турганын билдирди.

Ректор Жейлан “Манас” университетине бүткүл түрк дүйнөсүнүн тарыхын үйрөтүү милдети жүктөлгөнүн кошумчалап, Зия Пашанын: “Тарых саясаттын эң улуу мугалими” аттуу сөзүн эске салды.

Мустафа Кемал Ататүрктүн: “Тарых эң мыкты күзгү. Бүгүн таңда ойгонгонубуз үчүн өтмүшүбүзгө карыздарбыз”, - кеби менен сөз улаган Жейлан түрк мамлекеттеринин биримдигине эч нерсе тоскоол боло албастыгын баса белгиледи.

Түрк дүйнөсүн сүйгөн Ганира Пашаева эскерилди

Андан кийин Алпаслан Жейлан түрк дүйнөсүнө берилгендик менен кызмат кылган Ганира Пашаеваны эскерди. Акырында бардык катышуучу академиктерди түрк мамлекеттерине татыктуу болгон долбоорлор аркылуу илим тармагында чоң кадамдарды таштоого чакырды.

Ачылыштын алкагында профессор Шейхмус Режаи Текоглу “Байыркы Анадолу тилдериндеги талдоолор” деп аталган билдирүүсүн жасады.

Түркия Республикасынын негизделишинин 100 жылдыгына карата 4-октябрда башталган эл аралык семинардын экинчи күнү кызыктарга бай болду. Анткени илимпоздор топторго бөлүнүп, түрк элдеринин тарыхы, маданияты, келечеги жана алардын дүйнө цивилизациясына кошкон салымы тууралуу темаларда талкуу жүргүзүштү.

Акырында түрк элдерин илим жаатында өнүктүрүүгө жана жаш илимпоздорду колдоого багытталган резолюция кабыл алынды.

Семинардын катышуучуларына университеттин атынан ыраазычылык кат жана атайын белектер тапшырылды.

Сүрөттө: КТМУнун ректору, проф. док. Алпаслан Жейлан

Сүрөттө: КТМУнун биринчи проректору, экономика илимдеринин кандидаты, Бактыгүл Каламбекова

«Манас» EUR эл аралык рейтингине катышууга мүмкүнчүлүк алды

ММК ЖАНА КООМЧУЛУК МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БӨЛҮМҮ

2023-жылдын 6-7-октябрь күндөрү Астана шаарында Казакстандын Көз карандысыз аккредитация жана рейтинг агенттиги тарабынан 7-Эл аралык Евразия жогорку билим берүү форуму болуп өттү.

Борбор Азиядагы жогорку билим берүү мекемелеринин өкүлдөрүнүн башын бириктирген саамалыкта “Жогорку билим берүүнүн туруктуу келечеги” темасынын алкагында пикир алмашуулар орун алды.

Аталган форумга Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректорунун кеңешчиси, профессор Олгун Чичек баяндамачы катары чакырылып, өз билдирүүсүндө “Манас” университетин тааныштырып, быйыл окуу жайдын EUR эл аралык рейтингине катыша тургандыгы жөнүндө кубанычтуу кабарга ээ болду.

7-Эл аралык Евразия жогорку билим берүү форумуна Кыргызстан, Казакстан, Өзбекстан, Азербайжан, Тажикстан, Түркмөнстан, Молдова жана Осетиядан 150 жогорку билим берүү тармагынын өкүлдөрү катышып, алар Борбордук Азиядагы жогорку билим берүүнүн сапаты жана туруктуулугу тууралуу маселелерди талкуулашты. Мындан тышкары, интернационалдаштыруу боюнча тажрыйбалар да бөлүшүлдү.

Иш-чаранын быйылкы ардактуу коногу Бельгиядагы EQAR (Жогорку билим берүүдө сапатты камсыздоо боюнча агенттиктердин европалык реестри) президенти Стефан Ловик болду. Ловик жогорку билим сапаты жана кепилдиги боюнча маанилүү перспективаларды сунуштоо менен катышуучуларды шыктандырды.

Казакстандын Жогорку билим берүү министри жана университеттердин жетекчилери катышкан форумда университеттер аралык кызматташуу протоколдоруна кол коюлуп, биргелешкен долбоорлор жана алмашуу программалары боюнча талкуулар жүргүзүлдү. Протоколго кол коюуга беш университет макулдашты.

Бул форум аймактагы жогорку билим берүүнүн туруктуу келечегин калыптандырууга жана эл аралык кызматташтыкты илгерилетүүгө багытталган ири кадам экени баса белгиленди.

Мас-рестлинг федерациясынан университеттин жетекчилигине алтын медалдар

ММК ЖАНА КООМЧУЛУК МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БӨЛҮМҮ

Түрк мамлекеттеринин уюмунун - Түрк университеттер биримдигинин I Салттуу спорт оюндарынын жабылыш аземинде Мас-рестлинг федерациясынын төрагасы Бакыт Жетигенов Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан жана башкы катчыбыз, доцент Октай Өзүлгө иш-чараны ийгиликтүү өткөрүүгө кошкон салымы үчүн федерациянын медалын жана ыраазычылык баракчасын тапшырды.

Мас-рестлинг федерациясынын төрагасы Бакыт Жетигенов иш-чаранын ийгиликтүү өтүшүнө салым кошкон ар бир адамга ыраазычылык билдирип: “Бул оюндар түрк жаштарынын бири-бири менен баарлашуусуна жана маданий тажрыйбага ээ болушуна шарт түздү. Бул ийгиликтин ишке ашуусуна салым кошкондордун баарын чын жүрөктөн куттуктайм”, - деди.

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан жана башкы катчы, доцент Октай Өзгүл алган баалуу сыйлыктары үчүн ыраазычылыктарын билдирип, келечекте дагы көптөгөн биримдик жана спорттук иш-чараларды өткөрүү боюнча оймалары менен бөлүшүштү.

ММК ЖАНА КООМЧУЛУК МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БӨЛҮМҮ

Ректорлор форуму өттү

Батыралы Сыдыков атындагы Кыргыз-Өзбек Эл аралык университети Кыргызстандын жана Өзбекстандын жогорку окуу жайларынын ректорлорунун форуму өткөрүлдү. Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин колдоосу менен уюштурулган форумга Кыргызстан жана Өзбекстандан 40тан ашуун жогорку окуу жай катышты.

Форумдун негизги максаты эки өлкө университеттеринин ортосунда туруктуу өнөктөштүк мамилелерди түзүү болуп саналат. Билим берүү процессинде изилдөө тажрыйбаларындагы билим берүү ыкмаларынын үлгүлөрү менен бөлүшүү, эки тараптуу жана көп тараптуу кызматташуу келишимдеринин негизинде эл аралык билим берүү программаларын жана долбоорлорун иштеп чыгуу, профессордук-окутуучулук курамдын жана студенттердин мобилдүүлүгүн өнүктүрүүнү кеңейтүүнү максат кылган иш-чарада өнөктөш университеттер менен эл аралык кызматташуулар, бул жаатта алдыңкы тажрыйбалар менен илимий изилдөөдөгү активдүүлүк жана инновацияларын интернационалдаштыруу талкууланды.

Форумга КТМУнун проректору, доцент Камалбек Карымшаков жана университеттин тышкы байланыштар боюнча координатору, профессор Кемал Полат катышты. Иш-чарада университетти тааныштырылып, айрыкча Өзбекстандын жогорку окуу жайларынан келген өкүлдөр менен эки тараптуу келишим түзүү мүмкүнчүлүктөрү, студент жана окутуучулардын мобилдүүлүгү сыяктуу бирге кызматташуу боюнча маселелер талкууланды. Дүйнөдөгү университеттердин рейтингинде QS (Quacquarelli Symonds) алгачкы 800-орунга кирүү менен Борбор Азияда эле эмес, дүйнөнүн эң мыкты университеттеринин бири экенин тастыктаган “Манас” университети менен биргеликте билим берүү, маданият, искусство тармагында кызматташууну каалаган окуу жайлар менен жолугушуулар болуп өттү.

Мирзо Улугбек атындагы Өзбекстан улуттук университети, Наманган инженердик-курулуш университети, Ташкент мамлекеттик чыгыш таануу университети, Самарканд экономика жана сервис институту, Ташкент Турин политехникалык университети сыяктуу окуу жайлар Кыргыз-Түрк “Манас” университети менен кызматташууга болгон каалоолорун билдиришти.

“Ак-Ниет” Балдардын социалдык адаптация борборуна “Манас” университетинен зыярат

ММК ЖАНА КООМЧУЛУК МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БӨЛҮМҮ

2023-жылдын 25-октябрында Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин социалдык жоопкерчилик долбоорунун алкагында “Ак-Ниет” Балдардын социалдык адаптация борборуна жасаган зыяраты үмүт жана сүйүү толгон көз ирмелдер менен коштолду.

Бул атайын иш-чара Туруктуу өнүктүрүү комиссиясы, Саламаттыкты сактоо, маданият жана спорт департаменти, теология жана айыл-чарба факультеттери менен биргеликте өткөрүлдү.

Иш-чарага Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан, гуманитардык факультетинин тарых бөлүмүнүн ага окутуучусу, доцент Незахат Жейлан, Туруктуу өнүктүрүү комиссиясынын төрагасы, профессор Кемал Полат, университеттин студенттери жана жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрү катышышты.

“Ак-Ниет” Балдардын социалдык адаптация борборунун директорунун ыраазычылык билдирүүсү

Балдардын социалдык адаптация борборунун директору Мукарам Атамырзаева учурда борбордо 3 жаштан 16 жашка чейинки 70ке жакын бала жашап жатканын жана алардын жеке гигиеналык каражаттары жетишсиз болгонун айтып, “Манас” университетинин ректоратына жардам сурап жазган катына оң жооп алганына ыраазычылык билдирди.

Мукарам Атамырзаева борборго берилген жардам балдар үчүн гана эмес, кызматкерлер жана коом үчүн чоң мааниге ээ экенин билдирип: “Сиздин “Манас” университетинде алып барып жаткан баардык иш-аракеттериңизден кабардарбыз. Айрыкча, кампустун тазалыгы менен кооздугу таасир берип, суктандырбай койбойт. Кампусту айланып жүргөндө өзүбүздү Түркияда жүргөндөй сезибиз. Бүгүн студенттер менен борборубузга келип, бакчабызды “Манас” университетинин кампусундай түркүн-түстүү гүлдөр менен кооздогонуңуз бизди чоң кубанычка бөлөдү”, - деди. Сөзүнүн соңунда ректор, профессор Алпаслан Жейлан жана анын үй-бүлөсүнө бекем ден соолук, бейкутчулук жана эсендик каалады.

Ректор Жейлан: “Балдар- биздин келечегибиз”

Ректор, профессор Алпаслан Жейлан: “Биз Кыргызстандын ташын, топурагын, элин, балдарын жана студенттерин аябай жакшы көрөбүз. Балдар-биздин келечегибиз. Аларды коргошубуз керек”, - деп, балдардын билим алуусуна жана өнүгүүсүнө чоң маани берерин баса белгиледи. Ошондой эле, “Манас” университети “Ак-Ниет” Балдардын социалдык адаптация борборундагы мектеп жашындагы балдардын кыргыз жана түрк тилдеринде билим алып, мыкты тарбияланышына салым кошорун билдирди.

Ректор Жейлан “Манас” университети мындан ары да балдарга үмүт жана сүйүү берүүнү уланта турганын айтып, балдарды окуу жайды зыярат кылууга чакырды.

Туруктуу өнүктүрүү комиссиясынын төрагасы, профессор Кемал Полат зыяраттын себебине токтолуп, балдардын жеке гигиеналык каражаттары (суюк самын, тиш щетка, тиш пастасы ж.б.) менен камсыздагандарын, балдардын жүздөрүндөгү жылмаюуну көргөндө кубанычта болгондорун белгиледи. Ошондой эле университеттин студенттери жатакананын бакчасын тазалап, гүл отургузуп, балдардын таза жана кенен чөйрөдө жашоосуна салым кошуп жатышканын билдирди.

Зыяраттын жүрүшүндө ректор Жейлан балдар менен бирге торт кесип, жагымдуу убакыт өткөрдү.

Эмоционалдуу жана маңыздуу өткөн бул зыярат адамдар ортосундагы тилектештик канчалык күчтүү экенин көрсөттү.

Сүрөттө: КТМУнун проректору жана коммуникация факультетинин деканы, профессор Мехмет Сезаи Түрк.

КАБАР: АХМЕТ ХАКАН КАЯ, ГҮВЕН ГӨК / КОТОРГОН: ЭСЕНБОЛ НҮРБЕК УУЛУ

ЗАМАН МЕНЕН ТЕҢ ЖАРЫШКАН КОММУНИКАЦИЯ ФАКУЛЬТЕТИ

Бул сапар “Манастагы” иши кызыктуу факультеттердин бирине келип калдык. Андагы студенттер жаңылык менен жашап, дайым изденүүнүн үстүндө жүрүшөт. Айрымдары басылмага макала жазса, башкасы теле-радиодо сүйлөп, дагы бири камерасын кармап, тасма талаасында эмгектенет. Ооба, сиз туура тапкан коммуникация факультети тууралуу проректор, факультет деканы, профессор, доктор Мехмет Сезаи Түрк сөз кылмакчы.

Тарыхынан эки ооз кеп

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин (КТМУ) коммуникация факультети 1999-2000-окуу жылында борбордук кампуста ишин баштаган. Алгач коом менен байланыш жана реклама бөлүмү, андан соң журналистика жана акыркы болуп радио, телевидение жана кино бөлүмдөрү ачылган. Бүгүнкү күндө үч бөлүмдүн тең студенттери бакалавр менен электелбестен, магистр даражасын да ала алышат. Факультет бүгүнкү күндө заман талабына шай аналитикалык ой жүгүртүүсү күчтүү, алдыңкы технологиялар менен иштей билген, коммуникация багытында терең билимге ээ болгон кесипкөй адистерди даярдоо миссиясын ишке ашырып келет.

Жасалма интеллекттин таасири

- 21-кылымдын көндүмдөрү жаатында көңүл чордонунда турган темалардын бири – жасалма интеллект. Келечекте технологиялык алгоритмдер менен жасалма интеллект айрым кесиптердин актуалдуулугунун жоголушуна алып келери айтылып жүрөт. Өткөн жылдын январь айында уюштурулган коммуникация боюнча эл аралык семинарда да ушул боюнча талкуу жүргүзгөн элек. Маселен, автоматташтырылган (роботтошкон) журналистика, радио, телевидение жана кино тармагында фильм жаратуу, монтаждоо процессин жеңилдеткен программалар, коом менен байланыш жана реклама үчүн атайын алгоритмдер, GhatGPT сыяктуу каражаттар биздин процесске аралашуубузду талап кылбайт. Албетте, алдыда медицина, укук сыяктуу сфералардагы бир катар кесиптер кыйынчылыктарга дуушар болот. Бирок ар бир технологиялык жаңылануулар, же болбосо салынган инвестиция коммуникация тармагында буга чейин сөз болбогон жаңы тасмаларды, жарнамалык контент өндүрүү, консалтинг, жаңы медианы колдонуу көндүмдөрү сыяктуу тармактарды ачууга себеп болууда. Андыктан коммуникация факультетинин бөлүмдөрү заманбап технологияларды өтө тез өздөштүрүүнүн үстүндө.

“Медиа эч качан өз маанисин жоготпойт”

- Коммуникация - адамзат тарыхы менен башталып, анын акырына чейин улана турган илим. Сырткы дүйнөнү өз көзүң менен көрө аласың. Бирок аны таануу, түшүнүү, билдирүү жана жеткирүү медиа тарабынан ишке ашат. Башкача айтканда, дүйнөгө болгон көз караш маалымат каражаттары аркылуу калыптанат. Андыктан коммуникацияга байланыштуу кесиптер эч качан маанисин жоготпойт. Медиа азыркы доордо гана эмес, 22-кылымда дагы маанилүү милдеттерди аткарышы ыктымал. Биздин студенттерибиз сарсана болбошу керек. Мен дайыма айтып келем; коммуникация факультетинин балдары чындап бактылуу. Алар профессионалдык жактан алганда өтө баалуу кесиптин ээси. Төрт жылды текке кетирбестен, дүйнөдөн кабардар болуп, өзүн-өзү өнүктүрүп, тилдерди үйрөнүп, адистиги боюнча билимин арттырып турса, бул тармак абдан чоң мүмкүнчүлүктөрдү ачат.

“Университеттин көзгө басар факультеттеринин бири”

- Коммуникация факультети өз эшигин ачкандан бери “Манастагы” көзгө басар факультеттердин бири болуп саналат. Студенттердин билим сапаты, окутуучулук курамдын дасыккандыгы, материалдык-техникалык базасы боюнча чөлкөмдө гана эмес, дүйнөдөгү саналуу факультеттердин катарында. Кыргызстандын бардык аймактарына жеткиликтүү телеканал жана радиобуз бар. Ошондой эле, фото жана үн жаздыруучу студиялар орун алган. Коомчулук менен байланыш боюнча агенттик ачылуу алдында турат. Куруу иштери аяктаган соң анын техникалык жабдуулары, иш алып баруу чөйрөсү жана адистер боюнча алгылыктуу кадамдар жасалат.

“Эң көп сыйлык алган студенттер биздин факультетте”

- Мактана турганчалык болгон соң айтышыбыз керек. “Манас” бүлөсүндө эл аралык кароо сынактардан көп учурда олжолуу кайткандар – биздин факультеттин студенттери. Жылына ар бир бөлүмдөн он чакты балдарыбыз “КМШнын эң мыкты студенти”,

КТМУнун коммуникация факультетинин окутуучулары жана студенттери

“Коомчулук менен байланыштын мыкты кызматкери”, “Радио жана телевидениенин мыкты кызматкери”, “Мыкты журналист”, “Эң мыкты долбоор иштеп чыгуучу” деген сыяктуу наамдарга ээ болуп келишет. Түркияда өткөн сынактардын дээрлик бардыгында байге алабыз. Өзгөчө, даректүү тасма, кыска метраждуу фильм жана анимация жаатында ийгиликтүүбүз десем болот. Окутуучуларыбыздын бири Артыкпай Сүйүндүков быйыл “Оскарга” көрсөтүлгөн “Шамбала” тасмасы аркылуу 56 номинацияга ээ болуп, алигиче сыйлыктарды багындырууда. Кыргыз-Түрк “Манас”

университетинин коммуникация факультети өз тармагындагы эң мыктылардын сап башында. Биздин күчүбүз - мугалимдер, студенттер жана материалдык-техникалык базабызда.

Сыймыгыбыз жана мактанычыбыз

- Аталган факультет түзүлгөн 24 жылдан бери Кыргызстандын коммуникация тармагындагы адистерин даярдап келет. Кайсы гана аймак болбосун, байланыш жаатында “Манастын” бүтүрүүчүсү эмгектенет. Кайсы гана телеберүүгө, гезиттерге барба, биздин студенттерди учуратасың. Бул алардын жумушсуздуктан кыйналбай, алган билиминин аркасында өз адистиги менен ийгиликтүү иштеп жатканынын белгиси. Иш берүүчүлөр да балдарыбызды жаңы эч нерсе үйрөтпөстөн интеграцияланарын айтып келишет. Бул биз үчүн чоң сыймык жана мактаныч. Түркияда да, Кыргызстанда да студент факультетти ийгиликтүү аяктаган болсо, ишсиз калбасы бышык.

Ийгиликке жол ачкан кызматташуулар

- Түркиянын жана Кыргызстандын көптөгөн медиа ишканалары менен кызматташабыз. Бишкек баш болгон бир катар аймактардагы коммуникация факультеттери менен байланышта болуп, биргеликте маал-маалы менен иш-чараларды уюштуруп турабыз. Программалар аркылуу окутуучуларды алмашып турабыз. Жолугушууларды өз ара макулдашуу принцибинде өткөрөбүз. Бул ийгиликтин негизги себептеринин бири. Улуттук телерадиоберүү корпорациясы (УТРК), “Кыргызфильм”, “Супер инфо”, ТРТ, “Анадолу” агенттиктери менен иштешүү боюнча келишимдерибиз бар. Азыр Түркиядан айырмаланып, биздин студенттердин дээрлик бардыгы башка кесипти аркалап же атайын өздөрү үчүн багытта иш алып бара алышат. Көптөгөн студенттерибиз Чет өлкөлөрдөгү түрктөр жана тектеш элдер коомунун (УТВ) стипендиясы менен Түркияда жүрүшөт. “Орхун” алмашуу долбоорунун аркасында барган-келген түрк мугалимдер, студенттер бар. Буга улай бардык эл аралык алмашуу программаларын колдонуу мүмкүнчүлүгүбүздү пайдаланып келебиз.

Эл аралык университет

Биздин университетке 16 өлкөдөн студенттер келишет. Орто Азия өлкөлөрүнөн, Түркиядан, Орусиядан, Кытайдан, Монголиядан дагы студенттерибиз бар. Бул эмнени билдирет? Бул жерде биздин студенттер кыргыз жана түрк тилдерин үйрөнүшөт. Бөлүмдүн айтымында, бизде англис, орус жана кытай тилдеринде дагы курстар бар. Кыргызстандын жарандары кыргызча да, орусча да сүйлөшөт. Андыктан, орус тилин үйрөнүү мүмкүнчүлүгү да бар. Тил катары абдан маанилүү өзгөчөлүк. Кыргыз-Түрк “Манас” университети эл аралык университет, ага 16 өлкөдөн студенттер келет. Бизде абдан жакшы шарт түзүлгөн. Окутуучуларды алсак, теориялык билим берүү тармагында Түркияда эң мыкты билим берген мугалимдер онлайн режиминде сабак өтүшөт. Биздин кыргызстандык дагы, түркиялык дагы профессорлор ар түрдүү тармактарда ийгилик жараткан илимпоздор. Университет студенттерибизге теориялык жактан да, практикалык жактан да эң мыктыларды сунуштоого умтулат. Материалдык-базалык камсыздоо жагынан күн сайын жакшырып жатабыз. Биздин балдар Кыргызстандын борборунда абдан коопсуз шаарчада окушат. Мындан тышкары, студенттердин жатакана, тамак-аш жагынан өзгөчө көйгөйлөрү жок. Түркияга учак менен жеткирүү мүмкүнчүлүгү дайыма бар. Биз Орто Азиянын борборунда, өнүгүп келе жаткан ири экономиканын жүрөгүндө турабыз.

Тажрыйба топтоого түзүлгөн түркүн мүмкүнчүлүктөр

- Факультеттин бүтүрүүчүлөрү кесиби боюнча жеке же мамлекеттик секторлордо иштөө мүмкүнчүлүгүнө ээ. Бул алардын мыкты шарттарда билим алганынын натыйжасы. Мисалы, мен УТРКга барганда башкы директор ишке орношуу тууралуу 200 арыз келип түшкөнүн айтты. Натыйжада, кабыл алынган төрт кызматкердин баары Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин студенттери экен. Практиканттар УТРК, “Супер Инфо”, “Кыргызфильм” студиясы сыяктуу алдыңкы мекемелерде тажрыйба топтоп жүрүшөт. Андан башка, студенттерибиздин каалоосу болсо, Түркиядагы

КТМУнун коммуникация факультетинин окутуучулар курамы

ТРТ, “Анадолу” маалымат агенттигине, же дагы башка медиа компанияларга жөнөтүү мүмкүнчүлүгүн берип келебиз.

“Түрк дүйнөсү үчүн өндүрүш механизмин түзгүбүз келет”

- Коммуникация факультети 2 жылдын ичинде техникалык жактан жабдуу иштерин толугу менен бүтүрүүнү максат кылган. Ички көрүнүшүн алсак, учурда эң кооз факультет. Азыркы тапта келечекке болгон үмүт менен Түрк дүйнөсүнүн башкы медиаларынын инфраструктурасына студенттерибизди кошууга аракет кылып жатабыз. Албетте, бул жөн гана жумуш менен камсыз кылып же аларды кесипке тартып коюу эмес. Биздин миссиябыз - түрк дүйнөсүнө чоң салым кошо турган адистерди даярдоо. 18-23-ноябрь аралыгында Бишкекте “Түрк фильмдер жумалыгы” фестивалы өткөрүлөт. Белгилүү болгондой, иш-чара Чыңгыз Айтматовдун чыгармачылыгы менен дагы байланыштуу. “Кызыл жоолук жалжалым” (“Selvi Boylum Al Yazmalım”) тасмасы көрсөтүлөт. Түркиялык белгилүү актриса Түрккан Шорайдын да келүүсү күтүлүүдө. Андыктан биз студенттерди эң мыкты деңгээлде даярдашыбыз керек. Коммуникация өзүнүн миссиясы, кыялдары бар жана аларды ишке ашырууга умтулган факультет. Факультетибизде магистратура жана докторантурада окугандардын көбөйүшүн каалайбыз. Эң негизгиси, көркөм жана

даректүү фильмдерди жаратууда Кыргызстандын эле эмес, түрк дүйнөсүнүн лидери болгубуз келет. Биз бүтүндөй түрк дүйнөсү үчүн өндүрүш механизмин түзсөк дейбиз. Жакында телеканал жана радиобуз спутник аркылуу Борбор Азияга кызмат көрсөтө баштайт. Учурда контент жаратуу иштери менен алектенүүдөбүз. Бүгүнкү күндө макулдашууларга ылайык, Маданият министрлиги, Кино башкы башкармалыгы, ТРТ жана УТРК ар кандай фильмдерин жана берүүлөрүн көрсөтүү мүмкүнчүлүгүн тартуулашты. Башкача айтканда, бул маалыматка бай, өзүнүн продукциясын өзү өндүрө алган факультет десем жаңылышпайм. Алдыда дагы маалымат баалуулугун камсыздоо максатында дүйнөнүн түрдүү университеттеринен профессорлорду, өз тармагындагы эксперттерди жана агенттиктерди тартууну улантабыз.

“Силер күчтүү болгон сайын, биз дагы күчтөнөбүз”

- Студенттерибизге берилген мүмкүнчүлүктөрдү туура пайдалануусун каалайбыз. Убакыт тез өтөт. Тагыраагы, 4 жыл, алтургай 5 жыл да көз ачып-жумганча өтүп кетет. Алар өздөрүнүн жоопкерчилигин сезе билген, максаттарына умтулган жаратман жаштардан болуш керек экенин эскертип кетким келет. Силер күчтүү болгон сайын, биз дагы күчтөнөбүз.

ЧЕТ ТИЛДЕР ЖОГОРКУ МЕКТЕБИ

ДАЯРДАГАН: ЭРЛАН БЕКТЕҢ УУЛУ

Тарыхы тууралуу эки ооз кеп

-Чет тилдер жогорку мектеби студенттерге адистик билим берүүдөн мурун тил үйрөтүп келет. Андыктан, аны Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин эң алгачкы билим берүүчү жайы десек туура болот. Белгилүү болгондой, “Манас” 1995-жылы эки өлкө ортосунда түзүлгөн келишимдин негизинде курулган. Эки жылдан кийин, тактап айтканда, 1997-1998-окуу жылында жаштарга түрк жана кыргыз тилдеринде билим берүүнү көздөгөн университет өз эшигин ачып отурат. Окуу жай жаңы ачылган күнүнөн тартып түрк дүйнөсүнө катарлаш, түрдүү өлкөлөрдүн жаштарынын башын бириктирип келет. Демек, бизде кыргыз жана Түркиядан келген студенттердин басымдуулук кылары анык. А бирок жаңы келгенде түрк студенттерибиз кыргызча, кыргыз улан-кыздары болсо түркчө билишпейт да. Ооба, бул эки тилдин түбү бир болгону менен, алар үчүн жаңы болгон тилдерди үйрөнүү-үйрөтүү зарылчылыгы жаралат. Натыйжада, мурдагы эски мектептин имаратында тил үйрөтүлүп башталган эле. Кийин 1997-жылы Кыргыз Өкмөтү тарабынан азыркы башкы корпусун имараты “Манас” университетине бөлүнүп берилип, алгачкы кыргызча жана түркчө даярдоо курсу ачылган. Бүгүнкү күндөгү тил мектебибиз ал мезгилде Заманбап тилдердин жогорку мектеби деп аталган. Ага Анкара университетинин Түркчө үйрөтүү борборунан (TÖMER) келген университетибиздин окутуучусу Мухиттин Гүмүш куруучу мүдүр катары бекитилген. Мүдүр демекчи, 2002-жылы профессор, доктор Замира Дербишова, 2014-жылы доцент, доктор Таалайбек Абдиев жетекчилик кызматка дайындалышкан. Андан кийин мүдүрлүктү 2019-2021-жылдары доцент, доктор Женгиз Буйар, 2021-2022-жылдары Режеп Йүрүмез аркалашкан. Ошентип, акырындан өнүгүп отуруп, аталышы Чет тилдер жогорку мектебине айланган. Азыр бул жайда эки: чет тилдер жана тил үйрөтүү бөлүмү иштеп келет. Тил үйрөтүү бөлүмүндө түрк тили жана кыргыз тили координаторлугубуз бар. Мында аты айтып тургандай, жаңы студенттерибизге кыргызча-түркчө үйрөтүлөт. Ал эми чет тилдер бөлүмүндө буга чейин англис, немис жана кытай тили координаторлугу иштеп келген. Былтыр алар жоюлуп, азыр жалпы чет тилдер бөлүмү катары иш алып барууда.

Дасыккан адистерден куралган жамаат

-Учурда Чет тилдер жогорку мектеби тил үйрөтүү борборлоруна байкоожүргүзгөн QS дүйнөлүк рейтингинин “Заманбап тил үйрөтүү” багытында 301-орунда жайгашкан. Албетте, мындай ийгиликти жаратууда мугалимдерибиздин салымы чоң. Биз 5 тилди эмне үчүн үйрөтөбүз? Биринчи кезекте, университетибизде окутуу кыргызча жана түркчө жүргүзүлөт. Мындан башка, сабактарынын 30 пайызын англисче өткөн экономика жана башкаруу сыяктуу факультеттердин бөлүмдөрү бар. Гуманитардык факультетте

болсо кытай, орус тилдеринен котормочуларды даярдашат. Демек, тил үйрөнүүнү талап кылган бөлүмдөрдүн студенттерине билим берип келүүдөбүз. Учурда карамагыбызда 95 окутуучу бар. Алардын 84ү толук, 9у жарым ставкада иштешет. Эки мугалим болсо Конфуций институтунан кытай тилин үйрөтүүгө жыл сайын келишим аркылуу бекитилип турат. Тил үйрөтүү бөлүмүндө түрк тилин - 56 (жетөөсү – жарым ставкада), кыргызча – 11, англисче – 6, орусча – 1 мугалим окутат. Ал эми чет тилдер бөлүмүндөгү агай-эжейлерибиз тил үйрөтүүчү милдеттүү гана эмес, “Манастын” жогорку курстагы студенттеринин дагы сервис сабактарын өтүшөт. Саны боюнча айта турган болсок, аталган бөлүмдө 6 – кыргыз тили, 9 – англис тили, 2 – орус тили, 2 – немис тили адиси бар. Биздеги окутуучулардын жарымы доктордук диссертацияларын жакташкан. Калгандары да КТМУ баш болуп, бир катар жогорку окуу жайларында магистратура, докторантурада окуп жатышат. Бул аркылуу кызматкерлерибиздин бакалавриатты гана бүтүргөн мугалимдер эмес экендигин баса белгилегим келет. Андан сырткары, алар китептерди кыргыз тилине которуу менен да алектенишет. Бул кыргызчанын билим берүүдөгү башкы тилге айлануусу жана жергиликтүү тилдеги адабияттын көбөйүүсү үчүн кылган аракетиниз болуп саналат. Жалпысынан, Чет тилдер жогорку мектебинин өзүн ар тараптуу өнүктүргөн, өз кесибинин мыктыларынан түзүлгөн окутуучулар курамы бар десем жаңылышпайм.

Дүйнөгө жол ача турчу жаңы программа

-Чет тилдер жогорку мектебинде тил үйрөтүү программасы узак жылдар бою талданып келет. Айрыкча, негиздөөчү мүдүрүбүз Мухиттин Гүмүш Анкара университетинин Тил үйрөтүү борборунан келгендиктен, бул жаатта тажрыйбабыз мол экенин айта кетпесем болбос. Учурда Гүмүш тил үйрөтүүдө КР Билим берүү жана илим министрлигинин талаптарына дал келген пландарды иштеп чыккан. Чет тилин окутуу боюнча изилдөөлөргө ылайык техникалар жаңыланып тургандыктан, биз дагы өткөн жылы программабызга өзгөртүүлөрдү киргиздик. Анткени, буга чейин биз берип келген сертификаттар Кыргызстанда гана жарактуу эле. Анан түрк университеттеринде же компанияларында окуп-иштөөнү каалаган студенттерибиз үчүн жагымдуу жаңылык болду. Себеби, сертификатыбыздын чет өлкөлөрдө да жарактуу болушу үчүн алгач Түркиядагы Жогорку билим берүү уюмуна ишмердүүлүгүбүз тууралуу айтып кайрылганбыз. Алар кабыл алышты. Бирок биз эки тил менен эле чектелбейбиз. Орусча, англисче, кытайча, жадагалса, немисче үйрөтөбүз. Демек, сертификат дагы эки өлкө менен чектелбей, дүйнө жүзүндө таанылышы керек эле. Ал үчүн Европа тил портфелине билдирүү таштаганбыз. Алар бизге окуу жылында 900 саат сабак өтүү талабын койду. Буга чейин 720 саат өтүлүп келген болсо, 2023-2024-окуу жылынан тартып жогорудагы 900 сааттык билимди студенттерибизге бере баштадык. Жаңыланган программа Кыргызстан баш болуп, Европа тил үйрөтүү борборлорунун стандарттарына шайкеш иштеп баштаган чагы. Ал эми сабактарыбызда тилдин 4 көндүмүн үйрөтөбүз. Алар – сүйлөө, тыңдоо, окуу жана өз алдынча жазуу.

Сүрөттө: КТМУнун Чет тилдер жогорку мектебинин мүдүрү проф. док. Режаи Доган.

Университетти аяктап жаткан жылы жогорку билим үчүн алгачкы кадам таптаган жерге кайтып келүү өзгөчө болду. Имараттын ичи-тышында адаттагыдай “Алтын көпүрө” китебин кармаган жаштар жүрүшөт. Ооба, арадан төрт жыл өтүп, мен кайрадан бул жердемин. Алгач түрк тилин үйрөнүү үчүн келген болсом, азыр ошол тилде мекеменин жетекчисине соболдорумду узатканы турам. Бул жолу Чет тилдер жогорку мектебинин мүдүрү Режаи Доган гезитибиз үчүн кызыктуу маек куруп берди. Анда сөз башынан болсун.

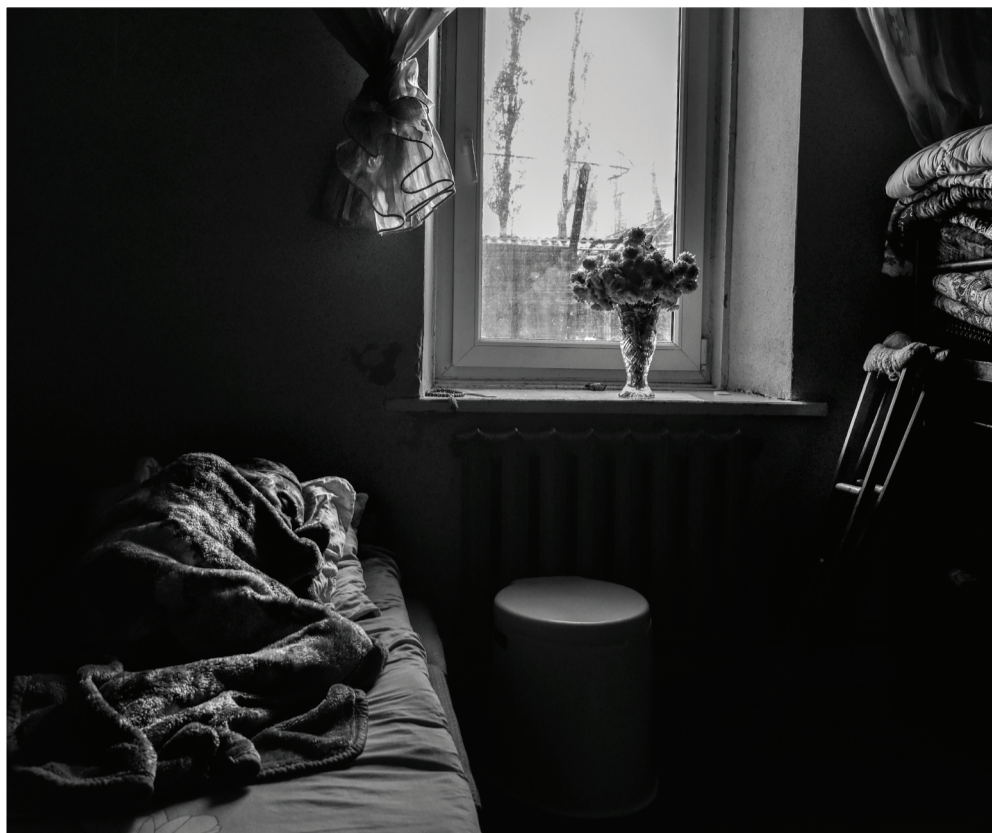

Сүрөттө: КТМУнун ректору, проф. док. Алпаслан Жейлан жана КТМУнун Чет тилдер жогорку мектебинин мүдүрү проф. док. Режаи Доган.

“Классстар сыналгылар менен жабдылган. Мугалим сабакта студенттин кулагына, көзүнө жаңы маалыматты багыттап, аны менен сүйлөшөт. Бул “активдүү үйрөнүү” ыкмасы деп аталат. Андан сырткары, маектешүү клубдарын дагы түздүк. Себеби, балдар үйрөнүп жаткан тил классга эле колдонулуп, калып калбашы керек.

“Чоң энемдин жымжырттыгы”

Чоң энем Айдай карылыкта келчү оорулардан улам үнсүз-сөзсүз төшөктө жатып калды. Өлүмдү урматтап күткөндөй. Атам күнүгө келип, анын керебетине бир десте гүл калтырчу болду. Бул жымжырттык атамды абдан капа кылды...

📷 Милена Наринаова

“Ваарденбургдун жылмаюусу”

Угуусу начар балдар мектебинде Ваарденбург синдромуна улам (чачтары бала кезинен агарган, көздөрүнүн тону көк же күрөң) угуусу начар болгон Асел, жүзүндөгү жылмаюусу жана манжасында укмуштуудай шакеги менен мугалиминин тактага жазгандарын дептерине түшүрүп жатат...

📷 Мухаммед Али Гүвен

“Дуңган үлпөтү”

Түркстанга жер которуп кеткен кытай тектүү мусулман калкы Кытайда жашаган хуэй калкынан айырмаланып, дүйнөлүк адабиятта дуңгандар деген ат менен белгилүү. Кыргызстанда 65000 дуңган улутундагылар жашашат. Дээринен жабык мүнөз, токтоо келген дуңган эли кайталангыс маданий байлыктарын сактап келе жатышат. Бул сүрөттө, күйөө баланын карындашы көшөгө артында келинди тойго камдап жатат...

📷 Мехрафруз Набиева

• KTMÜ adına sahipleri – KTMÜнун атынан гезит ээси

Rektör Prof. Dr. Alpaslan Seylan-Ректор Проф. докт., Алпаслан Жейлан

Rektör Vekili. Dr. Baktıgül Kalambekova- Биринчи проректор Докт., Бактыгүл Каламбекова

• Genel Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Mehmet Sezai Türk-Проф. Докт., Мехмет Сезаи Түрк

• Yayın Koordinatörü

Öğr. Gör. Dr. Bakıt Orunbekov- Ага окутуучу докт., Бакыт Орунбеков

• Danışma Kurulu -

Кеңешчи тобу

Doç. Dr. Erdoğan Akman- Доц. докт., Эрдоган Акман

Doç. Dr. Niyazi Ayhan- Доц. докт., Ниязи Айхан

• Editör-редакторлор

Öğr. Gör. Dr. Topçugül Narmamatova – Ага окутуучу докт., Топчугүл Нармаматова

Arş. Gör. Zeki Okuyau-кенже илимий кызматкер Зеки Окяй

• Editör Yardımcıları-

Редактордун орун басары

Esenbol Nurbek Uulu- Нурбек уулу Эсенбол Güven Gök – Гүвен Гök Erlan Bekten Uulu- Эрлан Бектен уулу

• Gazete Tasarımı-дизайн

Ravşan Abdullayev

• Muhabirler-

корреспонденттер

Aygerim Toktobekova – Айгерим Токтобекова

İnsan Urakunova – Инсан Уракунова

Sezim Mukanbet kızı – Сезим Муканбет кызы

Zarina Abduvalieva – Зарина Абдувалиева

Cıldız Muratbekova – Жылдыз Муратбекова

Meerim Zamirbekova – Мээрим Замирбекова

Ayzada Urmatbek kızı – Айзада Урматбек кызы

Asilay Torgoeva – Асыллай Тороева

Aida Töreşova – Аида Төрешова

Ayzirek Karazakova – Айзирек Каразакова

Ahmet Hakan Kaya – Ахмет Хакан Кая

• Yazışma Bilgileri

KTMÜ Cengiz Aytmatov

Kampüsü İletişim

Fakültesi, Bişkek Tel +996

(312) 492756/1164